

Nr. 10 // 2019

Prosa bladet

De it-professionelles fagblad

TEMA: Udenlandske it-professionelle i Danmark

**”Jeg kan sagtens
se min fremtid her”** [s.8-15]

Hongkong frygter Kinas overvågning [s.20]

Mød manden bag verdens første spammail [s.28]

PROSA

Af Niels Bertelsen
Forbundsformand
[nib@prosa.dk]

Logning uden grænser

En ny socialdemokratisk mindretsregering er nu trådt til. Men selv om en socialdemokratisk ledet regering tidligere har afvist at gennemføre en evaluering af logningsbekendtgørelsen, så håber jeg, at de nu vil være mere villige til at skrotte logningen af borgernes digitale adfærd.

Siden sidst socialdemokraterne sad på magten, er der jo sket det, at EU-domstolen i 2016 underkendte det bagvedliggende direktiv. Nu viser det sig ovenikøbet, at den registrering, der har fundet sted, har været behæftet med fejl. Hvor fejlene præcist ligger hende er uvist, men karakteren af fejlene har været så graverende, at Rigsadvokaten har genoptaget omkring 10.000 sager, hvor teledata har været brugt i bevisførelsen, og brugen af teledata er suspenderet, indtil der er større klarhed over fejlene.

Noget tyder dog på, at en af fejlene bunder i, at man bruger data fra telemasterne til at lokationsbe-

stemme en telefon. Ifølge telebranchen har disse data aldrig været opsamlet med henblik på at lokalisere en telefon – de bruges til at oprette forbindelsen mellem to telefoner. Det rejser to principielle problemer omkring logningen: Formålsforskydning og brug af ulovligt indsamlede data.

Formålsforskydning betyder, at indsamlede data med et bestemt formål for øje efterfølgende bruges i andre sammenhænge, og hvor forbindelsen til det oprindelige indsamlingsformål forsvinder. Det er et alment problem, som desværre går igen i den offentlige forvaltnings brug af data. Når først data er indsamlet, opstår der på et tidspunkt et ønske om at bruge disse data i andre sammenhænge. Som regel altid begrundet med et almennyttigt formål,

men som flere sager gennem de senere år har vist, er det ikke altid hverken lovligt eller uden problemer.

Her kan nævnes Gladsaxes brug af borgeroplysninger til at profilere udsatte børn og oprettelsen af DAMD-basen på baggrund af praktiserende lægers patientjournaler. Men formålsforskudte data kan også medføre, at man kommer til forkerte konklusioner. Som når formålet med data var at forbinde to telefoner pludselig ændres til beviser i en

retssag om en persons færden, uden at der har været en ordentlig dataanalyse.

Det andet principielle problem omkring logningen er den konstante brug af ulovligt indsamlede data. Er det ikke efterhånden et retssikkerhedsmæssigt problem, at Justitsministeriet fortsat bruger ulovligt indsamlede data i retssager? Man kan til nød forestille sig, at det var nødvendigt i en kort overgangsfase, indtil man havde fundet ud af, hvilket ben man skul-

le stå på. Men vi kører nu på tredje år, hvor der fortsat ikke er kommet en løsning fra Justitsministeriet. Det er uholdbart, både på grund af de tekniske problemer, de retspolitiske problemer og den manglende evaluering.

Jeg kan ikke lade være med at tænke på, om nogen af de fejl, der nu er fundet i logningen, kunne have været opdaget, hvis ikke de skiftende regeringer siden 2010 havde undladt at foretage en grundig evaluering af logningsbekendtgørelsen. Så jeg vil endnu engang opfordre justitsministeren til at stoppe den ulovlige masseovervågning af den danske befolkning, eller som minimum få udført en grundig, gennemgribende og ikke mindst uvildig evaluering af indsamlingen og brugen af logningsdata.

“Er det ikke efterhånden et retssikkerhedsmæssigt problem, at Justitsministeriet fortsat bruger ulovligt indsamlede data i retssager?”

ProsaBladet: Adresse: Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V, tlf.: 33 36 41 41, prosabladet@prosa.dk › **Redaktion:** Ansvarshavende redaktør: Ole Hoff-Lund [ohl@prosa.dk] › journalist Stine Nysten [sny@prosa.dk] › korrekturlæser Ulla Kaas › **Udkommer:** En gang hver måned undtagen i juli › **Næste gang:** 11. november › **Deadline for debatindlæg:** 16. oktober › Indlæg vil blive redigeret efter retningslinjer vedtaget af redaktionen. Disse retningslinjer kan læses på prosa.dk › Indlæg, der fremføres i signerede artikler, er ikke nødvendigvis dækkende for redaktionens opfattelse › Synspunkt på side 2 stilles til rådighed for Hovedbestyrelsen › ProsaBladet modtager gerne tip fra læserne på redaktion@prosa.dk › **Redaktionsudvalg:** Christian A. Christensen (formand), Kristina Jakobsen, Peter Ussing og Kenneth Arbjerg [redaktionsudvalg@prosa.dk] › **Annoncer:** DG Media a/s, tlf.: 70 27 11 55, epost@dgmedia.dk › **Design og grafisk produktion:** vahle+nikolaisen › **Forsidefoto:** Lizette Kabré

“Danske medarbejdere får ofte 25-50 procent mere i løn end en udenlandsk kollega i en sammenlignelig stilling”

Eric Leavitt, it-konsulent fra USA

Se alle tidligere blade på prosa.dk

NYHEDER

Rekordmange udlændinge har job i Danmark ... 04

222.500 fuldtidspersoner med udenlandsk statsborgerskab havde job i Danmark i første halvår 2019. Det er det højeste tal nogensinde.

UDENLANDSKE IT-PROFESSIONELLE

”Jeg kan sagtens se min fremtid her” ... 08

Ieva Jasaityte kom til Danmark fra Litauen for to år siden for at tage en master i softwareudvikling. Hun hylder den høje kvalitet af it-uddannelser i Danmark.

”Meget har ændret sig i Danmark” ... 12

Eric Leavitt flyttede i 2016 fra USA til Danmark med sin danske kone og to børn for at få en bedre balance mellem arbejde og fritid.

Udenlandske studerende er gevinst for Danmark ... 15

Danske Universiteter og Dansk Industri vil have fjernet loftet over internationale studerende i Danmark. For der skal flere talenter hertil – ikke mindst på it-området.

ARBEJDSMILJØ

Fem påstande om skærmarbejde ... 18

Museum, printstøv og stillesiddende arbejde. Prosabladet undersøger myter og fakta om it-folks arbejdsmiljø.

OVERVÅGNING

Hongkong frygter Kinas overvågning ... 20

Fotoreportage fra Hongkong, hvor demonstranter kæmper mod den omfattende overvågning med ansigtsgenkendelse og ID-sensorer i millionbyen.

IT-HISTORIE

Verdens første spammail ... 26

Amerikaneren Gary Thuerk er optaget i Guinness Rekordbog som afsender af verdens første elektroniske spammail i 1978.

EFTERUDDANNELSE

It-folk vil vide mere ... 32

9 ud af 10 it-professionelle bruger meget tid og energi på at dygtiggøre sig – men de færreste får det betalt af deres arbejdsgiver. Det viser PROSAs efteruddannelsesbarometer.

AKTIVITETER

Kurser og foredrag ... 36

PROSAs kalender er spækket med kurser og arrangementer. Den 16. november kan du deltage i Workspace – en hel dag om it-fællesskaber, netværk og workshops.

08

20

26

28

Nets malke fagforeninger

Fra nytår skal Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kunne gribe ind, hvis myndighederne vurderer, at gebyrerne på Betalingsservice og lignende tjenester er for høje.

Det sker efter længere tids kritik fra en række organisationer, som protesterer over de gebyrer, som kunderne betaler, hver eneste gang de benytter Betalingsservice til at udføre transaktioner.

Landets seks største fagforeninger betalte sidste år samlet set over 45 millioner kroner af medlemmernes kontingentpenge til Nets i form af gebyrer for at benytte Betalingsservice. Det viser en rundringning, som Danmarks Radio har foretaget. For PROSAs vedkommende handler det om 365.000 kroner, som havnede hos Nets sidste år.

Hver eneste transaktion koster 4,32 kroner, men det beløb burde være langt mindre, siger Jan Damsgaard, der er professor i digitalisering ved CBS. Han vurderer over for DR, at et rimeligt beløb for en betaling vil være omkring 25 øre, og han har svært ved at se, hvorfor prisen for at overføre penge gennem Betalingsservice har stået stille de seneste 12 år.

"Det står slet ikke mål med, hvad der er sket af teknologisk udvikling siden da, og jeg tror også, at vi med sikkerhed kan sige, at antallet af betalinger kun er gået én vej, og det er op. Udgifterne må tværtimod være gået ned", siger Jan Damsgaard til DR.

Indgreb på vej

Blæsten om Nets-gebyrerne begyndte, da en række humanitære organisationer kritiserede Nets for at malke danskernes frivillige indbetalinger til velgørende arbejde. Nets har nu stillet 140 organisationer i udsigt, at prisen falder til under tre kroner for hver indbetaling. Men det er ikke godt nok, mener organisationerne.

Det fik i september et bredt politisk flertal i Folketinget – på nær Liberal Alliance og Nye Borgerlige – til at indgå en aftale om, at konkurrencemyndighederne får flere beføjelser til at gribe ind på betalingsmarkedet. Med aftalen bliver Betalingsservice omfattet af de samme vilkår som eksempelvis Dankortet, og styrelsen kan fremover tvinge en nedsættelse af prisen igennem, hvis den vurderes at være for høj, fortæller erhvervsminister Simon Kollerup (S).

I Forbrugerrådet Tænk forudser man, at der vil komme et indgreb mod gebyrerne.

"Meget tyder på, at priserne på gebyrer har ligget over, hvad der er rimeligt, når man ser på konkurrencesituationen. Vi forventer, at der kommer et påbud til Nets", siger Ida Marie Moesby, økonom i Forbrugerrådet, til DR.

Men intet er sikkert, og Nets meddelte i august, at deres konto-til-konto-baserede tjenester – herunder Betalingsservice – bliver købt af Mastercard for 21,3 milliarder kroner.

Nets forklarer priserne med, at man har udgifter til løbende udvikling og vedligeholdelse af Betalingsservice.

Foto: Jacob Ehrhøj/Ritzau Scanpix

PROSA til klimatopmøde

PROSA er gået sammen med en lang række andre fagforeninger og grønne organisationer om initiativet Broen til Fremtiden, som skal finde holdbare og bæredygtige løsninger på tidens største udfordring: Klimaforandringerne.

Og mens regeringen forsøger at nå til enighed med Folketingets øvrige partier om en klimalov, som skal reducere CO₂-udledningerne med 70 procent inden 2030, inviterer Broen til Fremtiden til klimakonference den 24. oktober i Radiorådssalen i Søborg.

Her giver fagbevægelsen sit bud på, hvordan man håndterer klimaproblemerne og skaber de forandringer, der er brug for – både politisk, personligt og på arbejdspladsen. Læs mere på broentilfremtiden.dk

ohl

40 MW

Facebooks nye datacenter i Odense skal bruge lige så meget energi som en mellemstor, dansk provinsby for at løbe rundt.

Erhvervsminister Simon Kollerup (S) har lyttet til kritikken af Nets.

Foto: Philip Davall/Ritzau Scanpix

LANDETS FØRSTE KURSER I

WINDOWS SERVER 2019

AFHOLDELSGARANTI

DRIFT & SUPPORT

Server 2019

Windows Server 2019 Drift og Support SU-560

På dette kursus lærer du om de grundlæggende opgaver for en systemadministrator og en supporter på Microsoft Windows Server 2019.

Du får en introduktion til Windows Server 2019, installation af denne og du lærer om de forskellige relaterede komponenter og deres samarbejde med serveren. Endvidere får du en kort gennemgang af valgmuligheder vedr. storage samt håndtering af diske og volumes samt en forståelse for Active Directory, hvor du lærer at oprette brugere, grupper samt opsætte rettigheder til disse.

Kurset lærer dig at blive i stand til at implementere og håndtere fildeling/printerdeling og rettighedstildeling hertil og du lærer at etablere og håndtere Windows Server 2019 på netværk med lokal og remote adgang, fil og print services samt diverse standardservices. Vi lærer dig desuden at opsætte og konfigurere backup af data og hele servere og samtidigt får du indsigt i central opdatering af Microsoft OS og applikationer.

Du bliver i stand til at implementere og konfigurere en overvågning af ressourcer på Server 2019.

✓ **Hillerød:** 2.-6. december 2019
 ✓ **Aarhus:** 13.-17. januar 2020

5 dage inkl. fuld forplejning

AFHOLDELSGARANTI

UPGRADE & NEW FEATURES

Server 2019

Windows Server 2019 Upgrade & New Features SU-565

Det er især de nye og de videregående emner inden for Windows Server 2019, der bliver behandlet på dette kursus.

Du får solid viden om installation, udrulning og opgradering til Windows Server 2019, her ud over lærer du om alle de nye og opdaterede dele som serveren leveres med. Her under ligeledes den nye Storage Migration Services og Desired State Configuration.

Du lærer desuden at planlægge, opsætte og administrere services - gennem det nye Admin Center og du bliver i stand til at implementere og håndtere netværk både fysiske og software definerede - lokale og i samarbejde med Azure.

Vi lærer dig om de nyeste Hyper-Converged Infrastructure og Software-Defined Datacenter teknologier i Server 2019 samt System Insights der er drevet af Artificial Intelligence fra Azure. På kurset får du indblik i Docker, Kubernetes container teknologier samt Nano Server.

✓ **Hillerød:** 6.-10. januar 2020
 ✓ **Aarhus:** 17.-21. februar 2020

5 dage inkl. fuld forplejning

Foto: Jørg Carstensen/AFP/Ritzau Scanpix

USA sagsøger Snowden

USA har indledt et søgsmål mod whistleblow-eren Edward Snowden, der 17. september udgav bogen "Permanent Record", som har fået den danske titel "I offentlighedens tjeneste".

I bogen fortæller han sin egen dramatiske historie samtidig med, at han i detaljer udruller hele overvågningssamfundets anatomi og analyserer de alvorlige konsekvenser, det har for demokratiet.

Ifølge det amerikanske justitsministerium er formålet med sagsanlægget ikke at stoppe bogens udgivelse. Snarere handler det om, at Snowden skal have underskrevet fortrolighedsaftaler med både den amerikanske efterretningstjeneste CIA og med Det Nationale Sikkerhedsagentur (NSA), hvor Snowden tidligere var ansat.

Angiveligt har Snowden ikke givet myndighederne mulighed for at læse bogen igennem, hvilket fortrolighedsaftalerne ellers kræver. Derfor forlanger USA at få overskuddet fra salget af den nye bog.

"Vi vil ikke tillade, at individuelle personer på USA's bekostning tjener penge uden at opfylde kravene om gennemsyn inden udgivelse", siger Jody Hunt fra justitsministeriet.

Snowden lækkede tilbage i 2013 hemmelige dokumenter om USA's masseovervågning. Dømmes Snowden for de anklager, der er rejst mod ham, står han til at afsone 30 år i et amerikansk fængsel. Edward Snowden opholder sig i dag i Rusland, hvor han bor med sin amerikanske kæreste.

Du kan læse en anmeldelse af bogen i næste nummer af Prosabladet.

Rekordmange udlændinge har job i Danmark

222.500 fuldtidspersoner med udenlandsk statsborgerskab havde job i Danmark i første halvår 2019. Det er det højeste tal nogensinde og 93.700 flere end i 2011, hvilket er så langt, statistikken går tilbage. Det viser tal fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR).

Ifølge lektor Laust Høgedahl fra Center for Arbejdsmarkedsforskning på Aalborg Universitet, viser det, at det er blevet afgørende for danske virksomheders vækst, at de kan ansætte udlændinge.

"De her tal vidner om, at dansk erhvervsliv og dansk økonomi er dybt afhængig af udenlandsk arbejdskraft", siger han til dagbladet Børsen.

Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard (S) siger til Børsen, at udenlandsk arbejdskraft – og EU-borgere i særdeleshed – skal være velkomne til at arbejde i Danmark, så længe det sker på danske løn- og arbejdsvilkår.

"Men det er sindssygt vigtigt, at vi ikke glemmer de mange ledige, der stadig er i Danmark, og at vi bruger den kæmpe mulighed, der er lige nu, hvor der stadig er stor efterspørgsel efter arbejdskraft, til at opkvalificere de ledige og give dem mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet", siger Peter Hummelgaard til avisen.

Læs tema side 8-16

ohl

"Folk udtrykker sig fjendtligt med fuldt overlæg. Og de personer, der siger, de opfører sig hadsk på digitale platforme, opfører sig også ubehageligt offline"

Michael Bang Petersen, professor i statskundskab ved Aarhus Universitet, som står bag en ny stor undersøgelse af brugernes adfærd på sociale medier, til Politiken.

STYRK DIN KARRIERE

Læs IT ved siden af jobbet på Cphbusiness

Videreuddan dig inden for IT på Cphbusiness og få styrket dine IT-kompetencer, så du professionelt kan varetage opgaver inden for området.

Du kan tage enkelte fag eller vælge en hel akademiuddannelse, som giver dig lige præcis de kompetencer, du har brug for.

Tag fx fagene:

Cloud

Starter: **29. oktober 2019**

Pris: **1.600 kr.**

Videregående systemudvikling

Starter: **29. oktober 2019**

Pris: **1.600 kr.**

Web-programmering server side

Starter: **29. oktober 2019**

Pris: **1.600 kr.**

Automatisering og videregående scripting

Starter: **30. oktober 2019**

Pris: **1.500 kr.**

Programmering

Starter: **31. oktober 2019**

Pris: **1.600 kr.**

Tilmeld dig nu og start allerede i oktober.

Tilmeld
dig nu

Læs mere og tilmeld dig på
cphbusiness.dk/informationsteknologi

Danmark mangler højt kvalificerede it-folk. Sådan lyder det ofte fra arbejdsgivere og politikere, som vil hente mere udenlandsk arbejdskraft til Danmark. Men er det nødvendigt? Og hvordan står det til i Danmark efter de mange udlændingestramninger? Mød PROSA-medlemmerne Ieva Jasaityte fra Litauen og Eric Leavitt fra USA.

”Jeg kan sagtens se min fremtid her”

29-årige Ieva Jasaityte kom til Danmark fra Litauen for to år siden for at tage en master i softwareudvikling på IT-Universitetet. Hun hylder den høje kvalitet af it-uddannelserne i Danmark, og i dag er hun ansat som systemintegrator i Magasin du Nord.

Af Ole Hoff-Lund
[ohl@prosa.dk]
Foto: Lizette Kabré

Hvad består den danske del af internettet af? Hvor mange hjemmesider er dansksprogede? Hvilke emner handler de om? Hvor mange af hjemmesiderne linker til steder, som er inficeret med skadelig malware? Og er dette antal voksende?

Spørgsmålene var mange, ambitionerne høje, og opgaven tilsvarende kompliceret, da Ieva Jasaityte for to år siden begyndte sin master i softwareudvikling på IT-Universitetet i København.

Men hendes idé om at bruge deep learning til at afkode samtlige hjemmesider med danske domænenavne var så interessant, at hun fik tilbudt et studiejob hos DK Hostmaster, hvor hun med hjælp fra dygtige kollegaer fik en unik adgang til at dykke ned i nettets kringelkroge.

– Kort sagt handler det om at skrive en kode, der kan forstå og analysere en tekst, så vi kan kategorisere den under forskellige emner. Til det formål har jeg brugt hashing og dybe neurale netværk. Den sværeste del var at skabe et program, der opfatter sproget på en måde, som minder om den menneskelige hjerne, siger Ieva Jasaityte.

Programmet er skrevet i Python, og for at kortlægge indholdet på hjemmesiderne har hun blandt andet anvendt såkaldt natural language processing. Som en kuriøs detalje afslører projektet, at de danske domæner fordeler sig ligeligt mellem dansksprogede og engelsksprogede hjemmesider. Men hendes research er unik, fordi den fokuserer på det danske sprog, og hun har nu overdraget sine resultater og kode til DK Hostmaster.

– Mine kollegaer hos DK Hostmaster og på IT-Universitetet er hardcore eksperter i både kode og domæneindustri, så de har ydet uvurderlig hjælp undervejs. Jeg forventer, at de kan bruge mine værktøjer fremover, for det bliver i stigende grad nødvendigt at kunne identificere indholdet på nettet. Ikke mindst når vi taler sikkerhed, forklarer Ieva Jasaityte og tilføjer, at hendes research også kan bruges i marketing og sprogforskning.

Fascination af teknologi

Lige siden Ieva Jasaityte var en lille pige i Litauen, har hun været interesseret i teknik og drømt om at arbejde med computere.

– Jeg kan huske, at jeg tegnede en kopi af en bærbar computer på et foldet stykke papir med skærmen på den ene side og tasterne på den anden, og jeg legede, at jeg programmerede på den, fortæller hun.

Fascinationen af teknologi har hun ikke fra fremmede. Begge hendes forældre er ingeniører, og i hendes barndomshjem lå der ofte ingeniørtegninger af særprægede konstruktioner spredt ud over stuebordet.

– Jeg kunne godt lide de tekniske og videnskabelige fag i skolen. Alt, hvad der kan måles, er på en måde interessant for mig. Og det ledte mig i sidste ende til at studere computer science. Mit særlige fokus er, hvordan man kombinerer den menneskelige intelligens med den kunstige intelligens, siger Ieva Jasaityte. >>

Ieva Jasaityte

- **Alder:** 29 år
- **Fødested:** Litauen
- **Uddannelse:** Bachelor i psykologi og økonomi ved Vilnius Universitet, Master of Science i softwareudvikling ved IT-Universitetet i København
- **Arbejde:** Systemintegrator i Magasin du Nord
- **Ekspertise:** Softwareudvikling, neurale netværk, kunstig intelligens

---

“Jeg har knoklet hårdt for at nå dertil, hvor jeg er i dag, men jeg er ikke typen, der forventer at få noget forærende”

---

leva Jasaityte

Det vender vi tilbage til. I første omgang uddannede Ieva Jasaityte sig i psykologi og økonomi på Vilnius Universitet. Efterfølgende arbejdede hun som konsulent i fem år, hvor hun sideløbende drev en frivillig organisation sammen med sine venner, hvor de lærte børn fra fattige kår at begå sig med it.

På nogle punkter ligger psykologi dog ikke voldsomt fjernt fra computer science, siger hun.

– Psykologistudiet er i høj grad baseret på statistik. For eksempel læren om, hvordan man beregner hastigheden af en impuls mellem to neuroner, siger hun.

København vandt

Men Ieva Jasaityte ville ud i verden for at tage en master, og hun overvejede lande som USA, New Zealand, Singapore, Canada og Japan. Valget faldt på Danmark efter et besøg hos en herboende veninde, og det er der flere grunde til.

– Mit første indtryk af København var, at det er en meget moderne by med selvkørende metro og det hele. Jeg satte mig allerforrest i metroen på min første tur, så jeg kunne kigge ud. Jeg nyder virkelig at bo her. Jeg føler mig velkommen, og kulturen minder om min egen, siger Ieva Jasaityte, som også er fascineret af dansk design og arkitektur.

I sidste ende var det uddannelsesmulighederne på IT-Universitetet, der fik hende til at træffe beslutningen om at flytte til København.

– Jeg var på udkig efter en uddannelse af høj kvalitet, og Danmark har nogle meget innovative studieprogrammer inden for it. Desuden er Danmark ét af de førende lande, når det gælder om at indføre ny teknologi, siger Ieva Jasaityte.

Algoritmer og billedgenkendelse

Hun blev optaget på IT-Universitetet i 2017, hvor hun blandt andet har bygget scripts til en Java-baseret søgemaskine, dyrket data mining, bygget algoritmer og lavet Python-baseret billedgenkendelse. Tiden på ITU har været en kæmpe oplevelse, selv om det også har været hårdt arbejde – i perioder både om aftenen og i weekenderne.

– Vi havde mulighed for at arbejde med den nyeste teknologi og den bedste hardware på ITU. Og når du har adgang til det, så bliver du også inspireret til at gøre dit bedste hele tiden. Min master på ITU har været enormt tidskrævende, og jeg har knoklet hårdt for at nå dertil, hvor jeg er i dag. Men jeg er ikke typen, der forventer at få noget forærende. Du får, hvad du giver – både professionelt og socialt, siger Ieva Jasaityte.

ITU har også indirekte været med til at skaffe hende både studiejob hos DK Hostmaster og hendes nuværende job gennem nogle af de såkaldte matchmaking events, som universitetet arrangerer sammen med virksomheder.

– ITU har været meget mere end et universitet for mig. Det er også blevet en stor del af mit sociale liv, siger Ieva Jasaityte, der også blev medlem af PROSA i sin studietid, fordi det er en fagforening, der eksklusivt henvender sig til it-professionelle.

– Jeg kan godt lide, at PROSA er eksperter i lige præcis de udfordringer, som it-professionelle kan støde på i løbet af deres karriere, og PROSA har allerede hjulpet mig med forskellig information og rådgivning, siger hun.

Karrieren tager fart

Da hun i sommer afsluttede sin master i softwareudvikling, gik hun direkte ud og fik et job som systemintegrator hos Magasin du Nord. Et job, hvor hun både skal stå for softwareudvikling og have det forkromede overblik over hele Magasins it-arkitektur i dialog med kollegaer på tværs af huset.

– Når forskellige datastrømme flyder ind og ud af huset, er det min opgave at sikre, at data bliver synkroniseret, sikret, matchet og overført hurtigt og fejlfrit, samt at de bliver slettet til tiden. Det er meget udfordrende, og jeg bygger videre på mine programmeringsevner hver eneste dag, hvad enten det er Java, Python eller C#, forklarer Ieva Jasaityte.

Hun har ikke kunnet undgå at bemærke, at danske virksomheder har svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft på it-området, og hun får tit henvendelser på LinkedIn fra virksomheder, der gerne vil mødes med hende til en kop kaffe.

– Det er en god følelse, at min viden og mine evner er efterspurgt, men jeg har et rigtig spændende job, og jeg er blevet rigtig godt modtaget. På min arbejdsplads snakker alle engelsk, og det falder mig naturligt at sprede budskabet om, at Danmark er et godt sted at bo og arbejde, siger hun.

Til gengæld er hun kritisk over for, at Undervisningsministeriet sidste år indførte kvoter for udenlandske studerende på visse studieretninger på universiteterne. Det er ikke den rigtige vej at gå, mener hun.

– I mine øjne reducerer du dermed antallet af talenter, der kunne komme danske virksomheder til gode. Jeg synes, det er vigtigt at etablere et internationalt mindset med en blandet kultur. Jeg kan sagtens se min fremtid her i Danmark. Jeg har arbejdet hårdt for at få det til at ske, og jeg ingen planer om at ændre på det, siger Ieva Jasaityte.

”Meget har ændret sig i Danmark”

Eric Leavitt flyttede i 2016 fra USA til Danmark med sin danske kone og to børn for at få en bedre balance mellem arbejde og fritid. I dag arbejder han som it-konsulent med speciale i data privacy og informationssikkerhed. Men ikke alt er godt i verdens lykkeligste land.

Af Ole Hoff-Lund
[ohl@prosa.dk]
Foto: Lizette Kabré

– Der står en helt fantastisk respekt om den enkelte medarbejders balance mellem arbejdsliv og privatliv her i Danmark. Alle ved, hvor grænsen går. Selv når man en sjælden gang bliver syg, er alle helt afslappede med det og ønsker bare god bedring. Sådan fungerer det ikke i USA. Slet ikke.

Sådan lyder det fra den 46-årige it-konsulent Eric Leavitt, der i 2016 vendte tilbage til Danmark sammen med sin danske kone og deres tvillinger på fem år efter en årrække i New York.

Og netop arbejdsforholdene – eller work-life-balance – og hensynet til børnenes fremtid var en tungtvejende årsag til, at familien sagde farvel til den amerikanske drøm og søgte mod sikker havn på Islands Brygge i København, hvor de bor i dag.

– I USA er der en forventning om, at man knokler røven ud af bukserne. Det gjorde jeg også selv. Der er ingen øvre arbejdstid, og det blev vi trætte af. Samtidig var vores udgifter til sundhedsforsikring enormt høje, og vi var ikke i tvivl om, at vores børn ville få en bedre fremtid i Danmark, fortæller Eric Leavitt.

Dermed sagde han også farvel til en god indtægt og en lovende karriere som risk and compliance manager i en global advokatvirksomhed med flere end tusind jurister ansat. Et arbejde, hvor han som it-konsulent havde ansvar for at sikre, at virksomheden hele tiden holdt sig på den rigtige side af loven i arbejdet med internationale kunder – blandt andet i forhold til hvidvask.

PROSA i ryggen

At finde arbejde i Danmark var ikke vanskeligt. Med op til flere tunge uddannelser i bagagen og en solid erhvervs-

farer er han i dag ansat i en stor it-virksomhed, hvor han er it-konsulent med ansvar for governance, risk og compliance.

Forinden var han ansat et sted, hvor arbejdsgiveren ifølge Eric Leavitt opførte sig både uetisk og decideret kriminelt. Det skabte en situation, hvor en af kollegaerne spurgte, hvorfor han ikke var med i en fagforening.

– Det overrumpede mig. Jeg havde kun tænkt på fagforeninger som noget, der var relevant for offentligt ansatte eller folk i serviceindustrien. Jeg anede ikke, at der eksisterede fagforeninger, der er så specialiserede, at de kun optager it-professionelle, siger Eric Leavitt.

Han meldte sig omgående ind i PROSA og har siden nydt godt af faglige netværk, events og rådgivning i forbindelse med sit jobskifte.

– Det er virkelig betryggende at have PROSA i ryggen for at sikre, at jeg bliver behandlet fair, siger han.

En tydelig forandring

Men gensynet med Danmark var ikke helt gnidningsfrit, og på nogle områder har end ikke fagforeningerne haft magt til at hjælpe sine udenlandske medlemmer. Det skyldes ikke mindst udlændingepolitikken, som har ændret sig markant siden 2010, hvor Eric Leavitt sidst boede i Danmark.

– Jeg har tydeligt kunnet mærke en forandring. Det politiske klima var langt mere åbent og orienteret mod omverdenen dengang, og selve processen med at få opholdstilladelse i Danmark er ti gange værre i dag. Det officielle Danmark er langt fra lige så imødekommende over for udlændinge, siger Eric Leavitt.

Han forklarer, hvordan han selv har været nødt til at bruge alle sine juridiske evner på at slås med embeds- >>

Eric Leavitt

- **Alder:** 46 år
- **Fødested:** USA
- **Uddannelse:** Jurastudier på New York University, MBA i Technology Management fra University of Phoenix, bachelor i kriminologi på University of La Verne
- **Arbejde:** It-konsulent i ProActive A/S siden 2017
- **Ekspertise:** Informationssikkerhed, databeskyttelse og compliance
Informationssikkerhed, databeskyttelse og compliance

“Jeg oplever det på den måde, at nogle virksomheder forskelsbehandler deres udenlandske ansatte”

Eric Leavitt

mænd i Udlændingestyrelsen for at komme igennem nåleøjet og få sin opholdstilladelse. Det samme gælder de talende jakkesæt i bankerne. Gentagne gange har han konfronteret både embedsmænd og bankfolk med paragraffer, lovtekster og EU-ret for at trænge igennem den mur af afvisning, som han har oplevet undervejs.

– Det føles, som om alting er en kamp, og sådan bør det ikke være. Og det værste er, at de fleste mennesker ikke ved, at det er muligt at kæmpe imod systemet. De tror, der er en fast proces, fordi Danmark er kendt som et gennemreguleret samfund. Men du skal mønstre al din viden, tålmodighed og energi, hvis du skal finde vej gennem junglen, siger Eric Leavitt.

Forskelsbehandling smitter af

Han tillægger tidligere integrationsminister Inger Støjberg (V) en stor del af ansvaret for, at det er kommet så vidt. Ifølge Eric Leavitt bøjede hun som minister reglerne for at gøre det vanskeligere for udlændinge at komme til Danmark, og den form for politisk kultur risikerer at smitte af på både embedsmænd og virksomheder. Forstået på den måde, at når førende politikere føler sig hævet over loven, får det andre til at følge trop.

– Inger Støjberg var ligeglad med lovens bogstav. Hun bøjede loven, så den passede i hendes kram. Det er en farlig glidebane. Det er undergravende for tilliden til retsstaten, siger han.

Han fortæller, at han er stødt på utallige beretninger fra andre udlændinge i Danmark på diverse online-fora, hvor de med deres lønsedler dokumenterer, at de har markant ringere vilkår end deres danske kollegaer.

– Jeg oplever det på den måde, at nogle virksomheder forskelsbehandler deres udenlandske ansatte. Danske

medarbejdere får ofte 25-50 procent mere i løn end en udenlandsk kollega i en sammenlignelig stilling. Det er et forholdsvis nyt fænomen, og det er særlig udbredt i it-branchen, siger Eric Leavitt.

Spredt sig som gift

Personligt har han haft svært ved at få bare nogenlunde det samme i løn som sidste gang, han var i Danmark, og efteruddannelse har han kigget langt efter, selv om han flere gange har efterspurgt et kursus inden for sit ansvarsområde.

– Glem det. Det er mest mine danske kollegaer, der får efteruddannelse. Og den form for diskrimination på løn og personalegoder er virkelig noget, der bliver bemærket. Det spredt sig som gift. Både blandt udlændinge i Danmark og udlændinge, der overvejer at komme hertil, siger han.

Et andet punkt, hvor den tidligere regering gik målrettet efter at ramme udlændinge, er retten til dagpenge. Med opholdskravet, som blev indført ved årsskiftet, kan udlændinge ikke få dagpenge de første syv år, de befinder sig i Danmark. Heller ikke selv om de har indbetalt til en a-kasse i årevis.

– Man indfører simpelthen en lov med tilbagevirkende kraft for at ramme udlændinge. For mig svarer det til tyveri, siger Eric Leavitt.

Når han sammenligner det danske it-miljø med det amerikanske, er der ellers flere positive forhold, der springer i øjnene, og det er en af årsagerne til, at familien bygger sin fremtid i Danmark.

– Selv om USA har 330 millioner indbyggere og mange store it-virksomheder, så fremstår det danske it-miljø og samfundet generelt mere avanceret, mere agilt og med en højere grad af innovation. Der er en større åbenhed for at anvende it, og på mange måder er små lande mere omstillingsparate end store, siger Eric Leavitt.

Udenlandske studerende er **EN GEVINST FOR DANMARK**

Danske Universiteter og Dansk Industri danner fælles front for at få fjerne loftet over, hvor mange internationale studerende der må tage en uddannelse i Danmark. For der skal flere talenter til Danmark – ikke mindst på it-området.

Af Ole Hoff-Lund
[ohl@prosa.dk]

114 stramninger. Der stoppede tidligere integrationsminister Inger Støjbergs (V) berømte tæller, da Venstre i juni tabte regeringsmagten. Og noget tyder på, at der fremover skal slækkes på adgangskravene for at komme til Danmark – i hvert fald når det gælder udenlandske studerende.

Sådan lyder det fra Danske Universiteter, Dansk Industri (DI) og flere andre organisationer, der netop har afleveret en række anbefalinger til uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen (S), hvor de fastslår, at internationale studerende er en gevinst for Danmark.

– Højt kvalificerede internationale studerende, som læser i Danmark og får et job i landet efterfølgende, tilfører en betydelig økonomisk gevinst til det danske samfund, og det sikrer, at der er tilstrækkeligt med kvalificerede medarbejdere på det danske arbejdsmarked, siger Jesper Langergaard, direktør i Danske Universiteter, der samler landets otte universiteter.

Faktisk skønnes det, at hver studerende giver et overskud på mellem 100.000 og 350.000 kroner i statskassen. Hvis en studerende bliver og arbejder i Danmark i 11 år, lyder gevinsten på 1,5 millioner kroner ifølge officielle tal fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Bliv lidt længere

Derfor gav det hovedbrud hos både universiteterne og DI, da den tidligere VLAK-regering og Dansk Folkeparti i 2018 satte et loft over udgifterne til SU til udenlandske studerende på 420 millioner kroner årligt. Samtidig blev der skåret 1.200 engelsksprogede studiepladser væk. Det betyder blandt andet, at IT-Universitet ikke har optaget internationale bachelorstuderende i år.

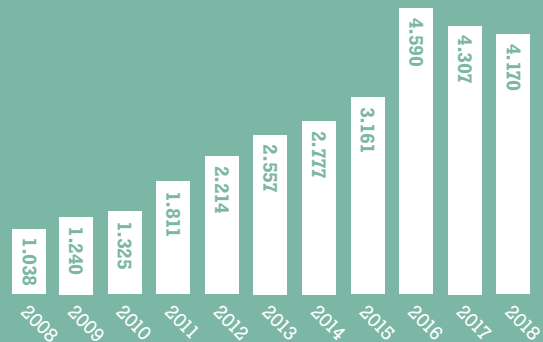
– Det er hverken godt for dansk erhvervsliv eller de danske universiteter, at man sætter et loft over, hvor mange internationale talenter der må være på universiteterne. Lad os nu tale om, hvordan vi fastholder de internationale talenter i Danmark, fremfor hvordan vi holder dem væk, sagde formanden for Rektorkollegiet, Anders Bjarklev, ved den anledning.

Jesper Langergaard fra Danske Universiteter forklarer, at universiteterne hidtil ikke har betragtet det som deres ansvar, hvad de udenlandske studerende gør efter endt uddannelse, men at de mere har tænkt i at skabe attraktive forskningsmiljøer og uddannelser med høj kvalitet og international appel.

– Vi er jo blevet skudt i skoene fra politisk hold, at vi ikke er gode nok til at fastholde de udenlandske studerende, så de kommer ind på det danske arbejdsmarked og bidrager til samfundet. Nu kommer vi med vores bud, for vi vil gerne have de studerende til at blive her lidt længere, siger Jesper Langergaard. >>

Internationale studerende i Danmark

Antallet af internationale dimittender på de otte universiteter i Danmark har været støt stigende siden 2008, men det toppede i 2016. Størstedelen studerer enten samfundsvidenskabelige eller it/tekniske fag.

Kilde: Danske Universiteter

I et partnerskab med Dansk Erhverv, Akademikerne og Danske Studerendes Fællesråd vil Danske Universiteter og Dansk Industri derfor forsøge at tiltrække flere udenlandske studerende til de uddannelser, hvor der er gode jobmuligheder i Danmark.

– Og det omfatter jo i allerhøjeste grad også it-branchen. Hvis bare nogle få af de udenlandske studerende bliver motiveret for at blive og arbejde i Danmark, så er udgifterne hurtigt tjent ind igen. De har jo ikke kostet samfundet noget, før de kom hertil. Det er lidt ligesom instant coffee, siger Jesper Langergaard.

Gnidninger og undren

Han vil ikke kommentere direkte på, om de mange stramninger af udlændingeloven har afholdt udenlandske talenter fra at søge til Danmark. Men han påpeger, at historien om en udenlandsk forsker, der blev politianmeldt og fik bøde på 13.500 kroner for at holde foredrag andre steder end på universitetet – faktisk i Folketingets skatteudvalg – er nået vidt omkring i den akademiske verden.

– Det er klart, at det har skabt nogle gnidninger og en undren over, hvordan man ser på internationale forskere her i Danmark. Derfor er der behov for at bløde op på nogle af reglerne, siger han.

Partnerskabet ønsker også at fjerne den egenbetaling på op til 12.000 kroner for danskundervisning, som blev indført sidste år – for alt andet lige er det sværere at blive integreret, hvis man ikke kan sproget.

– Det kan godt virke som et lille beløb, men for mange studerende er 12.000 kroner en stor mundfuld, og vi kan se, at der er sket en kraftig nedgang i antallet af udenlandske studerende, der tager danskurser, siger Jesper Langergaard, der også vil have universiteterne til at blive bedre til at inddrage de udenlandske studerende i faglige og sociale arrangementer.

– Det kan godt virke som en lukket fest at komme til et dansk universitet. Men de sociale fællesskaber og netværk er helt afgørende for, om du føler dig som en del af samfundet, og det har igen betydning for, om du vælger at blive i Danmark, siger han.

Over åen efter vand

Men også virksomhederne har et ansvar for at blive bedre til at få øje på de udenlandske studerende og gøre en indsats for at tilbyde dem job gennem forskellige karriererevents, matchmaking-arrangementer og samarbejde med universiteterne.

Mette Fjord Sørensen, der er chef for forskning og videregående uddannelser i DI, peger på, at danske virksomheder er i en stigende global konkurrence om at tiltrække de største talenter, og at internationale studerende i Danmark har betydning for, hvordan virksomhederne klarer sig i det kapløb.

– I en tid med faldende ungdomsårgange herhjemme og mangel på arbejdskraft inden for en række områder, er de internationale dimittender en talentpool, som vi skal have det bedste ud af, siger hun.

PROSA: Spændende initiativ

Anbefalingerne til, hvordan man fastholder internationale studerende i Danmark, bliver modtaget positivt af PROSAs forbundssekretær Morten Rønne, der dog efterlyser en bredere målgruppe end universiteterne.

– Samme problematik gør sig gældende på de korte og mellemlange uddannelser. Grundlæggende bør vi fjerne de lovgivningsmæssige rammer, der skræmmer udlændinge væk fra Danmark, og ændre fokus til, hvordan vi fastholder dem, siger Morten Rønne, der understreger, at fagforeningerne har en vigtig rolle:

– Internationale studerende er en gevinst for Danmark, og vi skal blive endnu bedre til at rådgive dem om forholdene på det danske arbejdsmarked.

34%

Andelen af internationale studerende fra universiteterne, der er i beskæftigelse i Danmark to år efter endt uddannelse.

PROSA vil have bedre vilkår i spilbranchen

"What makes a great game studio? Great working conditions!"

Det var budskabet fra PROSA, da Cinemateket i København en septemberaften lagde lokaler til et velbesøgt debatmøde om arbejdsvilkårene i spilbranchen.

Konkret var PROSA inviteret til paneldebat sammen med tre spilvirksomheder, brancheforeningen Producentforeningen samt det internationale initiativ Game Workers Unite. Arrangørerne var miljøet omkring Spilbar, der hver anden måned samler spiludviklere i hovedstaden til netværksaktiviteter og inspirationsmøder.

Den brede kreds omkring mødet – og den tætpakkede sal med 150-160 personer – afspejler i høj grad det stigende fokus, som netop arbejdsforhold har fået i branchen det seneste halve år, og som længe har ligget og ulmet.

Spiludvikling i Danmark er både sjovt, spændende og professionelt udfordrende – men mange i branchen har

også problemer med lange arbejdsdage og et generelt lavt lønniveau.

Undersøgelse i branchen

Forud for debatmødet havde PROSA både gennemført en undersøgelse blandt medlemmerne i branchen på landsplan og inviteret til medlemsmøder i København og Aarhus.

Undersøgelsen bekræfter en del af antagelserne i forhold til løn og arbejdstid, men viser samtidig, at en del virksomheder er fuldt ud klar over udfordringerne og for eksempel har indført begrænsninger på overtid.

PROSA er nu gået i dialog med en række spilfirmaer omkring udviklingen af fælles standarder og måske en egentlig brancheoverenskomst.

Du kan læse resultaterne af PROSAs undersøgelse på prosa.dk

bfr

UDNYT DINE RETTIGHEDER PÅ DAGPENGE

Hvis du bliver ledig, er der en masse ting, du er forpligtet til for at få ret til dagpenge. Men du har også en række muligheder, der kan hjælpe dig videre til næste job.

Du har blandt andet mulighed for at deltage i udvalgte kurser og uddannelser, mens du er på dagpenge, så du kan opkvalificere dig i jagten på et nyt arbejde.

Se hvilke kurser, der er på positivlisten for seks ugers jobrettet uddannelse, på star.dk

Du kan læse mere om retten til seks ugers jobrettet uddannelse på prosa.dk/a-kasse

min A-kasse
REGION PROSA

Musearme, printstøv og stillesiddende arbejde. Det kan være farligt at tilbringe dagene foran en computerskærm. Men hvad er myter, og hvad er fakta om it-folkets arbejdsmiljø? Prosabladet har bedt speciallæge i arbejdsmedicin Abir Al-kalemji gennemgå fem påstande om arbejdsmiljø på kontoret.

AF MAJKEN ELIASSEN
ILLUSTRATION: MIKKEL HENSSEL

Fup eller fakta: Fem påstande om skærmarbejde

1 Man får blodprop i benet af at sidde ned hele dagen på arbejdet

"Så længe, man sørger for at bevæge sig ind imellem, vil man ikke være i risiko for at få blodpropper i benene, selvom man i lang tid har et stillesiddende arbejde. De færreste sidder ned i otte timer ad gangen uden lige at gå ud efter en kop kaffe eller på toilettet. Det er en risiko, hvis man sidder i en flyvemaskine eller en bus, hvor man sidder fastlåst i mange timer i samme position. Blodpropper i benene kan være farlige, da de kan føre til blodpropper i lungerne".

Ekspertens råd

"Det er vigtigt, at du jævnligt bevæger benene, så der kommer gang i blodcirkulationen. Du skal gøre noget aktivt for at holde dig i bevægelse. Det vigtigste er, at du sidder ergonomisk korrekt og i en stilling, der er behagelig for dig. Sid i en stol, der kan indstilles efter din rygsøjle. Det er en god idé med et hæve-sænke bord".

2 Man kan få kræft af at sidde i samme rum som printeren

"Jeg er som speciallæge i arbejdsmedicin ikke stødt på nogen, der har udviklet kræft, fordi de har siddet i samme rum som en printer, og der er ikke dokumentation for, at det kan fremkalde kræft. De fleste arbejdspladser er indrettet, så printeren står i et rum for sig selv. Arbejdstilsynet anbefaler, at man ikke sidder samme sted som printeren. Der kan udvikles giftige stoffer, der kan være sundhedsskadelige. Kulpartiklerne i patronerne – det man

kaldet printstøv – og papirstøvet kan være generende for dine luftveje, og der er nogle stoffer, der kan være allergifremkaldende. Støjen fra printeren kan også være stressende. Det er vigtigt med ordentlige udsugningsforhold på arbejdspladsen".

Ekspertens råd

"Følg Arbejdstilsynets anvisninger om at have printeren stående i et separat rum, så risikerer du ikke noget".

3 Mobiltelefoners stråler er skadelige

"Et dansk studie fra 2006 fandt ikke nogen beviser for, at det kunne give hjernekræft. I 2011 rejste et svensk studie mistanke om, at der var en sammenhæng mellem mobiltelefoner og hjernekræft, men det var behæftet med fejlkilder. Indtil videre er konklusionen, at der ikke er risiko for kræft, men fordi der mangler forskning på området, så vælger man at være på den sikre side og sige, at man ikke skal bruge

mobiltelefoner uhæmmet. Der er også en anden problematik ved den hyppige brug af smartphones: Hjernen er hele tiden i alarmberedskab, og det kan være søvnforstyrrende og stressende".

Ekspertens råd

"Man anbefaler, at man ved længerevarende mobilsamtaler bruger et headset for at minimere risikoen fra strålerne".

4 Øjnene bliver ødelagt af at se på en skærm hele dagen

"Man har mistanke om, at årsagen til, at der er så mange nærsynede i dag, kan være på grund af skærmarbejde. Vores øjne er jo skabt til at kunne håndtere det, og vores synsnerver har uanede ressourcer, hvad det angår,

men du anstrenger dine øjne og din muskulatur ved skærmarbejde. Det, at du ikke kommer så meget udenfor, gør, at dit øje bliver mere trænet til at se på korte afstande end lange afstande".

Ekspertens råd

"Et godt råd er at komme lidt ud i løbet af arbejdsdagen for at se langt mod horisonten og på den måde 'nulstille øjet'. Så får du sluppet af i øjnene og kan gå tilbage og arbejde ved skærmen. Hvis det er sommer, skal du undgå at få sollys i øjnene samtidig med, at du sidder ved computeren, fordi dine øjne kommer på overarbejde for at balancere lyskilderne. Hvis du sidder ved et vindue, så sæt dig med ryggen til det. Om vinteren skal du sørge for at have ordentlig belysning i det rum, du sidder i. Sørg for at have en armlængdes afstand til skærmen".

5 Man får musedskader, når man altid arbejder ved en computer

"Ja, man kan godt få musedskader, men man skal lave utroligt mange klik hver dag i mange år, før det sker. Vi ser det mest hos grafiske designere, der kan have en rate på omkring 200 klik i minuttet. Men der er mange, der klager over problemer med bevægeapparatet som

for eksempel albuesmerter, tennisalbue og karpaltunnel-syndrom, hvis de arbejder meget med mus. Det anstrengende ved musearbejde er, at din albue som regel hviler på skrivebordet, og at den er meget fikseret. Den strækker sig ikke, mens hånden og fingrene arbejder".

Ekspertens råd

"Du skal sørge for at holde pauser og variere din armposition. Hvis armen har ligget længe på bordet, skal du tage den ned, så den kan hvile. Du kan lave nogle øvelser og bevæge leddene i hele armen. Så kan du gå tilbage til arbejdet. Kroppen er beregnet til, at arme og fingre skal have mange funktioner. Problemet opstår, hvis man laver den samme bevægelse i flere timer dagligt i mange år. Det er ensopret, repetitivt arbejde, der kan give skader".

Husk hovedet

Stress og dit psykiske velbefindende spiller også en rolle for, hvordan din krop reagerer på de fysiske omgivelser, og det påvirker din smerteopfattelse. Når du har taget højde for at få fysisk variation ind i din hverdag, skal du også huske på at undgå stressede arbejdssituationer. Der er en klar forbindelse mellem forværring af symptomer i bevægeapparatet og stress.

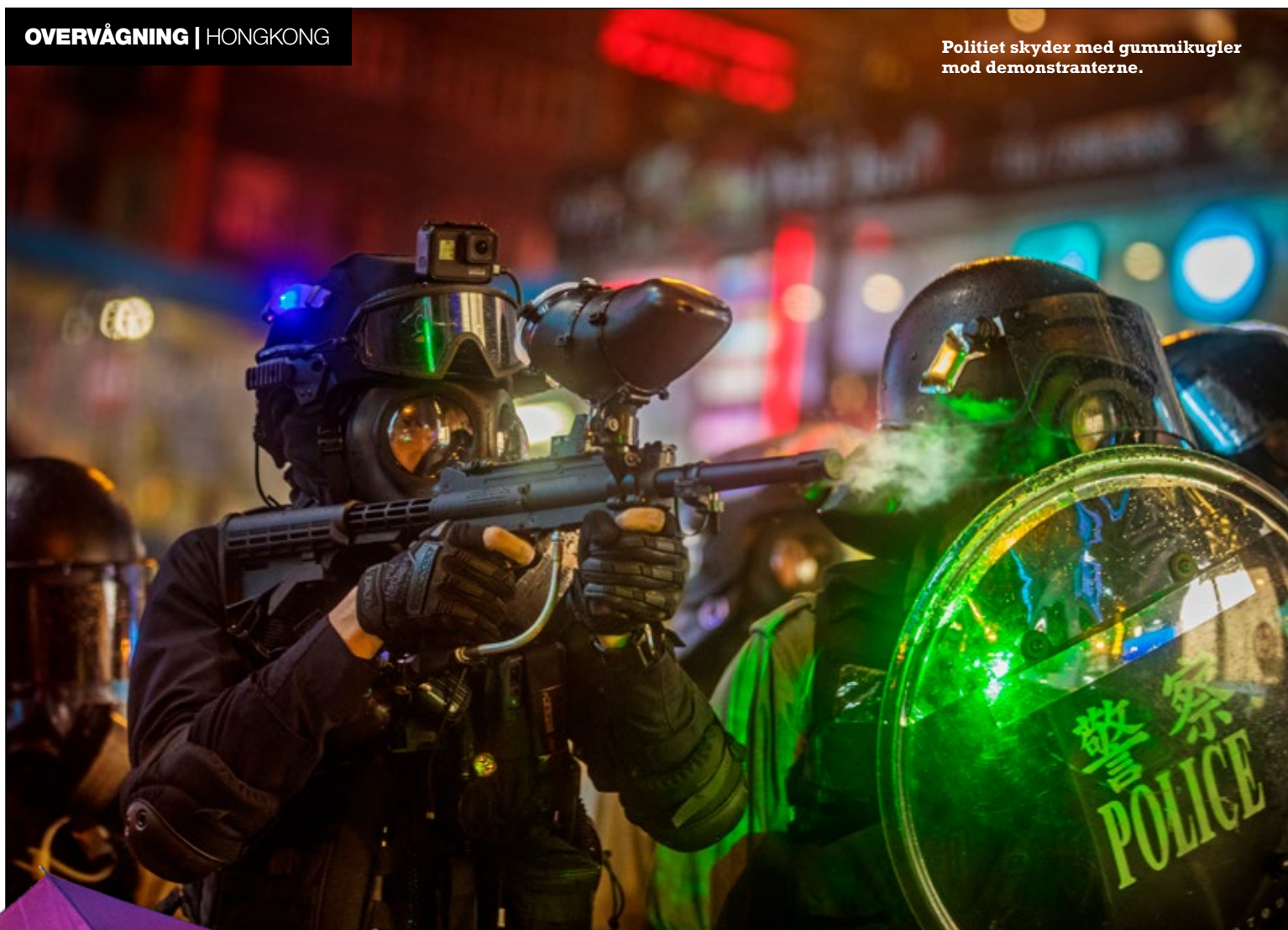

Demonstranter i Hongkong frygter Kinas overvågning

Protesterne i Hongkong handler ikke kun om demokrati og retssikkerhed. Demonstranterne kæmper også mod den omfattende overvågning med ansigtsgenkendelse og ID-sensorer i millionbyen, som langsomt nærmer sig Kinas overvågningssamfund.

Af Johan Augustin, freelancejournalist
[prosabladet@prosa.dk]
Illustrationer: Jonas Cratzer

Paraplyer bruges som beskyttelse mod vandkanoner og tåregaspatroner, og mange aktivister maskerer sig, så overvågningskameraerne ikke skal filme dem og spore deres identitet via ansigtsgenkendelse.

Overvågningen af indbyggerne i Hongkong er accelereret i de senere år, og titusindvis af kameraer registrerer konstant aktiviteten på gader og stræder. Regeringen hævder, at kameraerne skal modvirke vold, men mange indbyggere oplever den modsatte effekt.

Under de seneste måneders omfattende protester, der er vendt mod regeringslederen Carrie Lam og hendes nu aflyste lovforslag om en udleveringsaftale med Kina, har demonstranter derfor fjernet lygtepæle, som menes at indeholde den nyeste ansigtsgenkendelsesteknik fra Kina.

De syv millioner indbyggere i Hongkong oplever generelt et stigende pres fra Kina, og mange boliger og forretninger er opkøbt af fastlandskinesere. Om ti år regner man med, at over en million kinesere er flyttet til Hongkong.

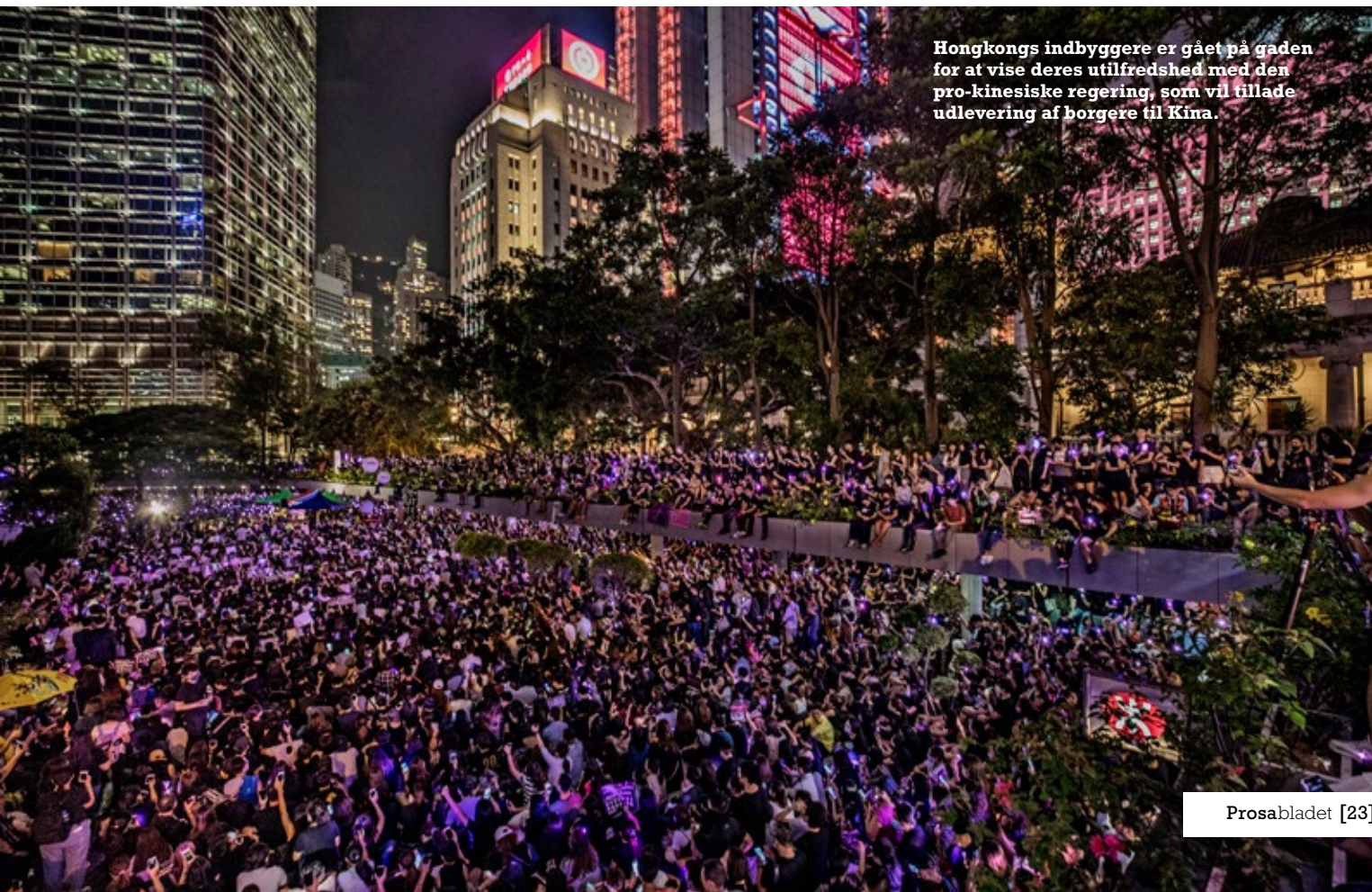
Nervøs og maskeret

Nervøsiteten lyser ud af 21-årige Clara, mens hun bevæger sig forbi en regeringsbygning i det centrale Hongkong iført en sort maske, som dækker det meste af ansigtet.

Masken beskytter hende mod overvågningskameraerne, men den forhindrer også, at forbipasserende tager billeder af hende, mens hun taler med udenlandske journalister. >>

En barrikade brænder i den centrale del af Hongkong, mens en samarit ser til.

Hongkongs indbyggere er gået på gaden for at vise deres utilfredshed med den pro-kinesiske regering, som vil tillade udlevering af borgere til Kina.

Selv om Claras familie tydeligt har udtrykt deres utilfredshed med, at hun optræder i medierne, lader hun sig alligevel interviewe.

– Min mor er bange, men jeg føler, det er mit ansvar at vise verden, hvad der foregår i Hongkong, siger Clara, der er født og opvokset i millionbyen.

I løbet af sommeren har hun deltaget i flere end 20 demonstrationer, og det kan give hende problemer, hvis hun vil forlade Hongkong, som kæmper imod det kinesiske overherredømme. At rejse til Kina er helt udelukket. Flere af hendes venner, der også har deltaget i demonstrationerne, er blevet arresteret, når de krydsede grænsen til Kina, fortæller hun.

En høj pris

Men det er ikke kun kameraerne, som holder et vågent øje med borgere som Clara. Særlige sensorer scanner de ID-kort, som folk bærer på sig, og kan efterfølgende koble udvalgte personer til de ulovlige protester. Mange aktivister pakker derfor deres ID-kort ind i sølvpapir.

Den type af overvågning har fastlandskineserne allerede vænnet sig til. Nede ved Tsim Sha Tsui-promenaden stirrer en mand ud over de neonfarvede skyskrabere på den anden side af vandet.

Manden, der er far til to og bor i Kina, kalder sig bare "The Last Stand". Han er kommet til Hongkong for at tage del i protesterne og rapportere om dem på en anonym Twitter-konto, hvor han også skriver om politiske begivenheder i Kina.

Lidt senere begiver han sig ud til lufthavnen for at slutte sig til de demonstranter, der har planlagt at lamme den internationale flytrafik til og fra Hongkong. Han er godt klar over, at han risikerer sin frihed ved at vise sig sammen med demonstranterne – men det er en pris, han er villig til at betale i håb om skabe forandring.

– Jeg kan forsvinde når som helst, og så har mine børn ikke længere en far, siger han.

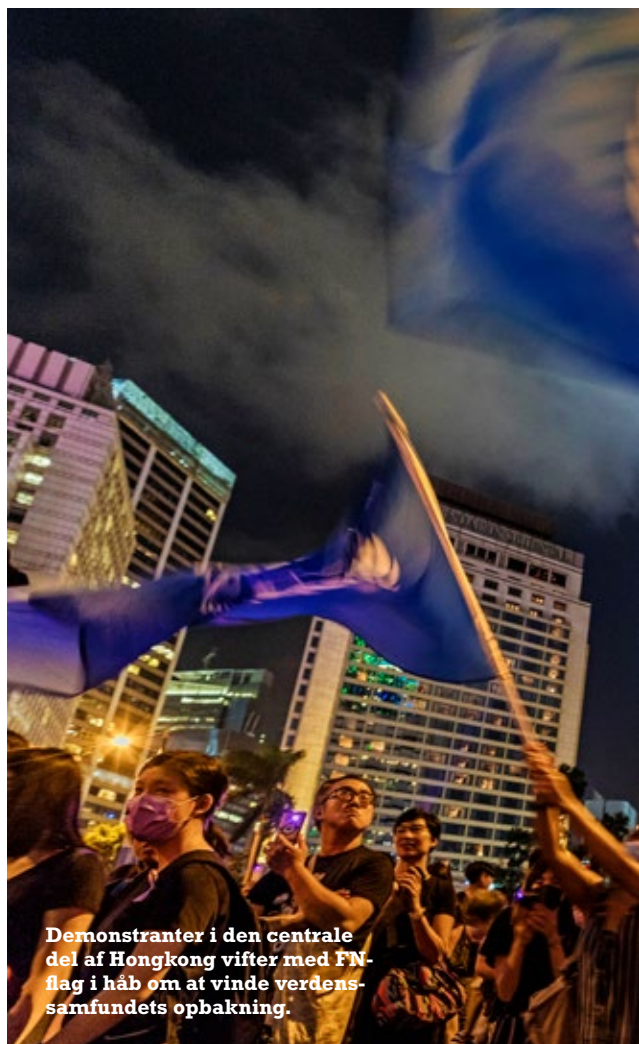
Sådan kommunikerer demonstranterne

Mange af demonstranterne i Hongkong er ifølge Forbes Magazine begyndt at kommunikere via beskedtjenesten Bridgify, der anvender Bluetooth til at skabe et såkaldt mesh-netværk uden om både internet og telemaster. Det sker af frygt for overvågning og et pludseligt internet-blackout.

Metoden gør det vanskeligt for myndighederne at blokere for aktivisters kommunikation og er langt mere sikker end eksempelvis sms. Men eksperter advarer om, at politiet også kan deltage i mesh-netværket og måske udsende broadcast-beskeder til alle, hvor de spreder falsk information om politiets aktioner.

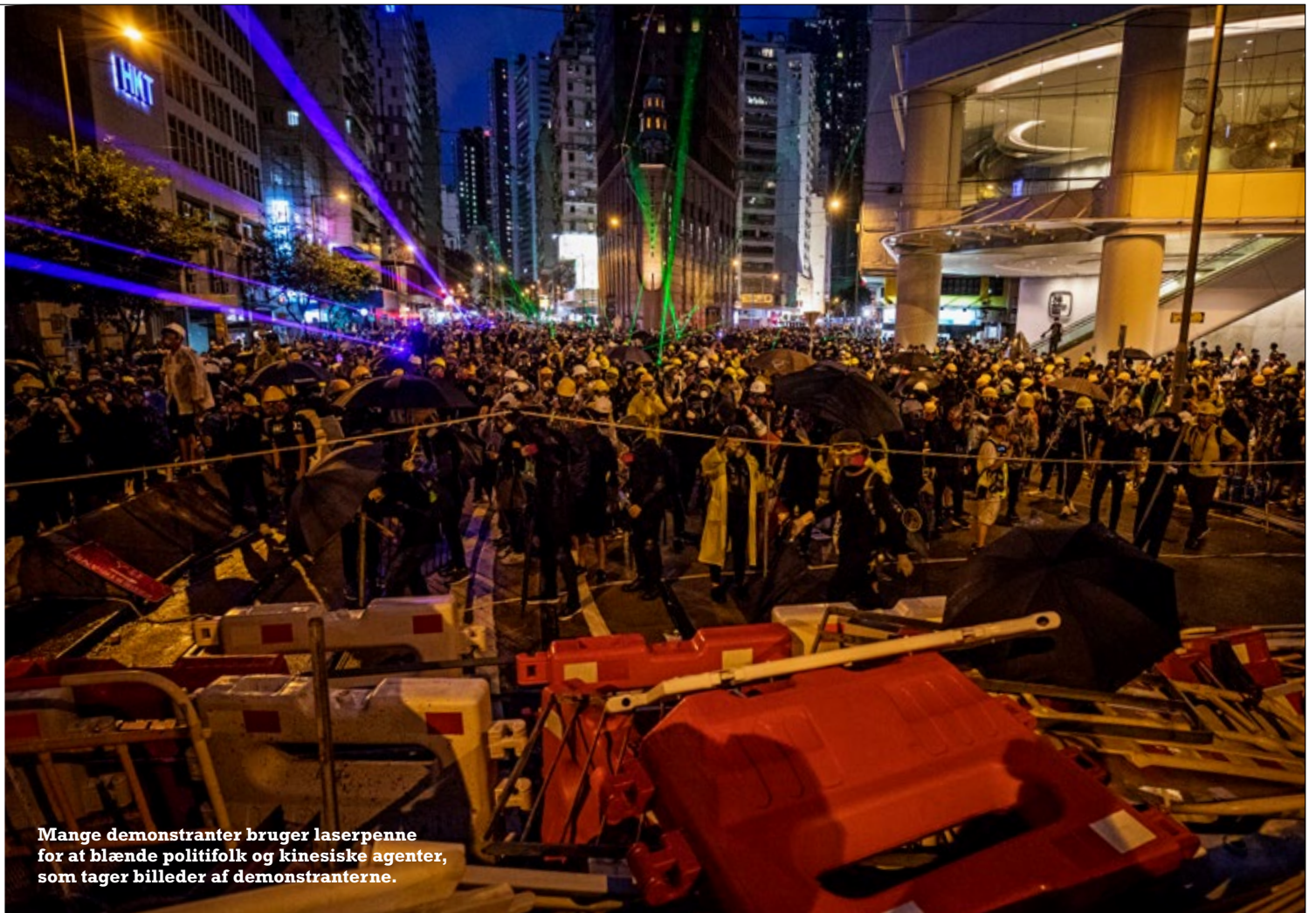

Clara har været med til cirka halvdelen af protesterne i Hongkong. Hun er nervøs for, at kameraerne skal genkende hende og tildækker derfor sit ansigt.

Demonstranter i den centrale del af Hongkong vifter med FN-flag i håb om at vinde verdenssamfundets opbakning.

Mange demonstranter bruger laserpenne for at blænde politifolk og kinesiske agenter, som tager billeder af demonstranterne.

Et af Hongkongs mange tusinde overvågningskameraer, som holder øje med indbyggerne.

Du må gerne skaffe dig beviser med skjult mikrofon

Højesteret har slået fast, at du har ret til i al hemmelighed at optage en samtale mellem dig selv og din chef. Dog kun under bestemte omstændigheder, understreger dommerne.

Af Stine Nysten
[sny@prosa.dk]
Illustration: Lars Refn

Overfalder din chef dig verbalt, når I er alene, eller er det umuligt at få ham til at nedfælde en aftale om løn på skrift? Så har du nu Højesterets ord for, at du i skjul må optage din chef i forsøget på at skaffe dokumentation for uretfærdighederne.

Højesteretsdommen, der faldt i slutningen af august, vækker glæde i PROSA, hvor næstformand Hanne Lykke Jespersen kalder den "principiel og vigtig".

– Den dom er vi meget tilfredse med. Der er situationer, hvor en skjult optagelse er eneste udvej. Det kan være, at du har en chef, der mobber, chikanerer eller opfører sig upassende, når I er alene. Her kan en skjult lydoptagelse af, hvad der sker, være eneste måde at bevise det på. Det kan også være, at du har en mundtlig aftale med chefen, som ikke er mulig at få skrevet ned og dermed ikke mulig at bevise, siger hun.

Med sin dom omgør Højesteret en landsretsdom, der sidste år blåstemplede en bortvisning af en ansat, som i skjul havde optaget et møde med chefen under en oplyst diskussion om provision. Det betød, at PROSA måtte gå ud og advare sine medlemmer imod at foretage skjulte optagelser. Hemmelige lydoptagelser var ellers indtil landsretsdommen brugt som bevis i flere retssager og afgørelser i afskedigelsesnævn og lignende.

– Det ville have været kritisk, hvis Højesteret havde stadfæstet landsrettens afgørelse, siger Hanne Lykke Jespersen.

Ikke frit lejde

Du skal alligevel tænke dig rigtig godt om, inden du trykker på 'optag'. For selv om Højesteret har sagt ok til skjulte optagelser, siger landets højeste retsinstitution i samme åndedrag, at der skal ligge særlige hensyn til grund for optagelsen – hver gang.

Lisa Dalsager, der er jurist i PROSA, har blandt andet brugt en skjult optagelse, da hun skulle hjælpe et medlem efter en urimelig opsigelse. Med den hemmelige lydoptagelse kunne medarbejderen bevise, hvordan en leder talte groft nedsettende til hende, og det var med til at bane vejen for et ordentligt forlig. Lisa Dalsager er også glad for højesteretsdommen.

– Det interessante er, at Højesteret understreger, at der ikke altid er frit lejde, og at dommerne opstiller nogle kriterier for, hvornår det er i orden, siger juristen.

Hun understreger, at en hemmelig lydoptagelse af en samtale, du selv deltager i, ikke er i strid med straffeloven.

– Man må gerne optage en samtale. Den kan bare have konsekvenser for dit job, fordi man inden for ansættelsesretten har nogle bestemmelser om blandt andet loyalitet over for arbejdsgiveren. Det var også derfor, at arbejdsgiveren i den konkrete sag mente, at den ansatte havde forbrudt sig mod sin loyalitetsforpligtelse ved at optage ham i skjul, siger hun.

Konkret vurdering

Højesteret slår fast, at det kun er i orden for en ansat at foretage skjulte optagelser af sig selv og chefen, hvis det tjener et sagligt formål. "Der må blandt andet lægges vægt på formålet med og baggrunden for optagelsen, herunder om den ansatte havde særlig anledning til at sikre sig bevis for en tilsidesættelse af sine rettigheder", står der i dommen. Derudover skal der i hver sag foretages en konkret afvejning af, hvad der vejer tungest: Hensynet til den, der optager, eller den, der bliver optaget.

Dommen siger også, at der i hver enkelt sag skal kigges på, hvilke oplysninger den ansatte forventede eller havde til hensigt at optage, herunder om der er tale om oplys-

ninger om rent private forhold eller oplysninger, som bør være fortrolige af hensyn til virksomheden eller andre.

– Derfor skal du passe på med, hvad der ender på båndet. Det er eksempelvis ikke i orden at optage erhvervs-hemmeligheder. Det samme gælder, hvis din chef under jeres samtale fortæller noget privat, eksempelvis at hans kone er syg af kræft. Det er personfølsomme oplysninger, og dem skal du omgående slette. Du må ikke ligge inde med den slags data, siger Lisa Dalsager.

Risikabelt

Lisa Dalsager understreger, at det – trods højesteretsdommen – er en yderst risikabel strategi at vælge at optage en samtale med chefen, uden denne ved det.

– Det fremmer ikke just samarbejdet, hvis du tages med en mikrofon i lommen. Og trykker du 'optag', risikerer du dit job. Det kan jo være, at du bliver fyret, hvis din chef opdager det. Også selv om du får medhold i retten efterfølgende, siger Lisa Dalsager.

Hun anbefaler, at du kontakter PROSA, inden du vælger at bruge skjult mikrofon.

– Det kan være, at vi sammen kan finde en anden måde at gribe tingene an på, siger Lisa Dalsager og kommer med en sidste advarsel:

– Tryk kun på knappen, hvis du ikke kan skaffe beviser på anden måde. Ellers kan du ikke regne med, at optagelsen vurderes som sagligt begrundet.

Den konkrete sag

Den konkrete sag drejer sig om en ansat, der i oktober 2016 hemmeligt optog et møde med sin chef. Mødet handlede om provision og udviklede sig temmelig heftigt, da de to parter var uenige om, hvad der egentligt var aftalt. På et tidspunkt smed medarbejderen en pc-mus igennem lokalet. Efterfølgende var chefen af den opfattelse, at han havde bortvist medarbejderen. Det mente medarbejderen dog ikke og hyrede derfor en advokat og lagde sag an om erstatning på små 220.000 kroner for blandt andet løn, overarbejde og provision.

Som en del af den følgende byrets-sag fremlagde medarbejderens advokat i januar 2017 en renskrift af den lydoptagelse, som hans klient hemmeligt havde optaget under det heftige møde. Det fik arbejdsgiveren til at bortvise ham endnu en gang – denne gang med henvisning til lydoptagelsen.

Både byret og senere landsret fandt, at det var i strid med den ansattes loyalitetsforpligtelse, at han i det skjulte havde optaget samtalen med sin chef. Landsretten mente, at det var en så grov misligholdelse, at der kunne ske bortvisning med tilbagevirkende kraft.

Højesteret fandt tværtimod, at der i den konkrete sag var rimelig grund til, at den ansatte foretog en hemmelig optagelse af mødet. Retten mente, at den ansatte havde haft anledning til at sikre sig bevis for en tilsidesættelse af sine rettigheder. Dommerne fandt også, at hensynet til arbejdsgiveren og andre ansatte ikke oversteget den ansattes interesse i at foretage optagelsen. Optagelsen var derfor ikke en misligholdelse af ansættelsesforholdet, og bortvisningen var uberettiget. Arbejdsgiveren blev dømt til at betale 126.722,01 kroner med renter til den tidligere ansatte, samt sagsomkostningerne fra både by-, lands- og højesteret.

Verdens første SPAMMAIL

Det var en helt almindelig marketingansvarlig hos et computerfirma i Californien, der afsendte verdens første spammail i 1978. Siden da er uønsket elektronisk post blevet hverdagskost i en verden, hvor der sendes 281 milliarder e-mail om dagen året rundt.

Af Majken Eliassen, freelancejournalist
[prosabladet@prosa.dk]

Gary Thuerks fingre fløj hen over tastaturet. Det var onsdag den 3. maj 1978, og han var i gang med at finpudse den pressemeddelelse, der oplyste kunderne om, hvor de kunne se Digital Equipment Corporations (DEC) nyeste skud på stammen inden for deres DEC20-serie med tidens mest moderne computere.

Gary Thuerk havde slået Caps Lock til hele vejen gennem teksten og var ganske tilfreds med resultatet. Han gik på Arpanet, en tidlig udgave af internettet, som computerne i DEC20-serien blandt andet understøttede med et fuldt supportsystem, og kiggede på adresserne til sine omkring 400 kundekontakter.

Gary Thuerk tog en hurtig beslutning.

I stedet for at sende beskeden enkeltvis til hver person på kontaklisten, sendte han pressemeddelelsen til alle på listen på én gang. Gary Thuerk var ikke klar over det, men den onsdag i maj 1978 blev han manden, der skrev den allerførste spammail. Verden blev aldrig den samme igen.

Kædebrev og malware

Da det tyske online statistikfirma Statista i 2018 lavede en opgørelse over den globale brug af e-mail, var tallene overraskende. Det var ikke fordi, der var noget usædvanligt i det rekordstore antal e-mail, der blev sendt dagligt på globalt plan – i alt 281,1 milliarder. Det overraskende var, at andelen af spammail var for nedadgående med et ret stort spring fra 69 procent i 2012 til 55 procent i 2018.

Lige siden internettets og digitaliseringens udbredelse har problemerne med spam været voksende. De uønskede mail har hele tiden ændret form og indhold alt efter, hvad der trender. Spammail kan være ligegyldige pressemeddelelser, nigerianske kædebrev, uønskede anbefalinger om penisforstørrende produkter eller ondsindet malware.

I 2018 var Kina den nation, der udsendte mest spam – et tydeligt tegn på, at digitaliseringen ikke længere er et udpræget vestligt fænomen.

Men alt det vidste Gary Thuerk ikke noget om i 1978. Han havde bare

sparet sig selv lidt tid ved at sende en massemail afsted.

Det første net

Det er et klassisk greb inden for krigsførelse, at man for at nedbryde fjenden og opløse en nation skal fjerne deres historie og selvforståelse. Derfor er biblioteker altid blevet destrueret lige fra dengang i år 47 f.Kr., hvor Cæsar nedbrændte biblioteket i Alexandria, til 1992, hvor nationalbiblioteket i Sarajevo blev bombet af serberne.

I 1960'erne forsøgte forskningsafdelingen i det amerikanske forsvarsministerium at finde en løsning på, hvordan man kunne sende og modtage beskeder, der hverken kunne læses eller blive ødelagt af fjenden. Det mest optimale ville være en elektronisk forsendelse, og i 1968 hyrede de firmaet Bolt, Beranek and Newman til at udvikle et elektronisk netværk, man kunne bruge til at sende beskeder.

Den nye opfindelse fik navnet Arpanet, og det blev hurtigt videreudviklet og udbredt. I 1973 blev nettet globalt, da det blev tilknyttet to europæiske lande, og tre år senere sendte den engelske Dronning Elizabeth II sin første mail via netværket.

Da Gary Thuerk i 1978 arbejdede for DEC i Californien og skulle skrive indbydelsen til kundedemonstrationen af de nyeste computermodeller, var Arpanet så almindeligt, at han havde over 400 kontakter, der var knyttet op på netværket. Udbredelsen af nettet havde med andre ord åbnet for muligheden for spam.

Farlig sci-fi fremtid

Digital Equipment Corporation blev stiftet i 1957, men i dag er navnet forholdsvis ukendt. I sin storhedstid udviklede det californiske computerfirma adskillige produkter, der var nytænkende og visionære, og som var med til at drive it-teknologi fremad.

For eksempel lancerede DEC i 1965 en såkaldt minicomputer på et tidspunkt, hvor de fleste computere var alt for store og dyre til, at almindelige firmaer og mindre forskningsteam havde råd til dem. >>

Gary Thuerk – The Father of Spam

Gary Thuerk er optaget i Guinness Rekordbog, som afsenderen af verdens første elektroniske spam. I dag har han 188 kontakter på sin LinkedIn profil – væsentligt færre end de 400 personer, han i 1978 sendte sin spammail til.

Foto: Gary Thuerk

DEC identificerede og opdyrkede computermarkedet for mellemstore virksomheder, og det var der penge i. De kaldte det endnu ikke computer, med brugte forkortelsen PDP, som stod for Programmable Data Processor. Et udtryk, der skulle virke mindre skræmmende på kunderne, som måske stod over deres allerførste køb i en teknologisk industri, der stadig var i sin vorden, og hvor ordet 'computer' stadig lugtede af farlig sci-fi fremtid.

Da Gary Thuerk i 1978 skulle skrive salgsfremstødet for den nye serie af DEC20-computere, var firmaet vokset betragteligt og havde ekspanderet med europæiske afdelinger. Nogle af deres produkter var udviklingsmæssigt længere fremme end konkurrenternes – blandt andet IBM, som senere skulle blive et af de store navne. DEC gled derimod langsomt ind i glemslen og blev opkøbt af Compaq i 1998.

The Father of Spam

Da Gary Thuerk havde trykket 'send' den dag i 1978, vidste han ikke, at han havde gjort noget revolutionerende. Når it-sælgeren i senere interview er blevet konfronteret med sit øgenavn 'The Father of Spam', er han heller ikke meget for at tage det til sig. Den aldrende it-mand argumenterer for, at det slet ikke var en spammail, men derimod e-marketing, han foretog sig. Gary Thuerk vil derfor gerne kaldes for 'The Father of E-marketing'.

Dengang kom reaktionerne på hans e-mail prompte. En del af kunderne var utilfredse med at modtage indbydelsen til kundedemonstrationen på den måde, og hans kolleger skældte ham ud. Men Gary Thuerk påpeger, at han også fik en del kunder til at møde op til præsentationen, og han hævder, at DEC omsatte for mere end 12 millioner dollar på DEC20-serien som resultat af hans kampagne.

41 år efter verdens første spammail blev sendt, er de uønskede beskeder hverdagskost for alle, der har en mail-konto. Nogle modtager mere end andre, og de indsigtfulde er bedre til at undgå det. Måske er det derfor, Gary Thuerks e-mailadresse ikke er til at finde på nettet.

Gary Thuerk gider ikke modtage spam.

Hvor stammer spam fra?

I 1937 havde ejerne af den amerikanske madkonservesfabrik Hormel fået en lys idé til, hvordan de kunne profitere på de griseskuldre, som normalt udgjorde overskudskødet fra slagtedyret, når resten var lavet om til spiselige retter. Nu skulle det bruges til billig dåsemad til en depressionsramt, fattig befolkning. De manglede bare navnet, der skulle markedsføre produktet.

De udskrev derfor en konkurrence, hvor man kunne vinde 100 dollar, hvis man fandt på det produktnavn, som firmaet valgte at bruge. Et kvikt hoved foreslog 'Spam', som en sammentrækning af ordene 'Spiced ham'.

De konserverede griseskuldre blev for alvor populære under Anden Verdenskrig, hvor spamdåserne blev en del af soldaternes feltrationer. 33 år efter, at det amerikanske firma havde lanceret griseskuldre på konserves som spam, brugte den engelske komikergruppe Monty Pythons Flying Cirkus ordet i en sketch og gjorde dermed begrebet til et popkulturelt fænomen, der skulle ende med at få sit helt eget liv.

I sketchen bliver dagens menu opremset for en kvindelig kunde på en café. Det viser sig, at der er spam i alle retterne – til kundens store utilfredshed, fordi hun ikke kan lide spam. Det er derfor, at 'spam' i løbet af 1980'erne blev det ord, man brugte om uønskede e-mails: Det er den ingrediens, man bare ikke kan slippe for.

Foto: Scampix

1941

Pearl Harbor bliver angrebet, og amerikanerne går ind i Anden Verdenskrig. Soldaternes feltrationer består blandt andet af Spam.

1937

Amerikansk firma lancerer Spam, som er griseskulderkød på dåse.

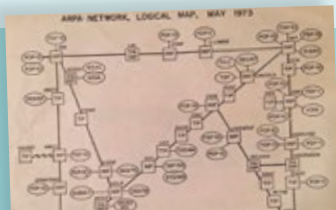
1957

Digital Equipment Corporation bliver stiftet.

1970

Komikerne Michael Palin og Terry Jones skriver og indspiller en sketch om spam til tv-showet Monty Pythons Flying Circus.

1971

Verdens første e-mail bliver sendt på Arpanet af computerprogrammøren Ray Tomlinson. Han sender mailen til sig selv.

1973

Norge og England bliver tilknyttet Arpanet, der nu er globalt. Man begynder at bruge termen 'internet'.

1978

Gary Thuerk sender en mail til cirka 400 modtagere på én gang og har dermed sendt en spammail.

WHERE THE
WEB
WAS BORN

1989

En britisk forsker, der er ansat på forskningslaboratoriet CERN i Schweiz, udvikler World Wide Web for at lette sit arbejde.

1991

CERN introducerer www til verden.

1997

Denne artikels journalist opretter en hotmail-konto og sender sin første e-mail fra en lånecomputer på et bibliotek. Noget går galt, og beskeden når aldrig frem.

hotmail

1998

DEC bliver solgt til Compaq.

293 mia.

2019

Et estimeret bud på antal sendte e-mails, herunder spam, er 293 milliarder dagligt på verdensplan.

IT-FOLK VIL VIDE MERE – også når chefen ikke vil betale

PROSAs medlemmer lader sig ikke slå ud, hvis chefen ikke vil investere i deres efteruddannelse. Så bruger de bare deres fritid på at dygtiggøre sig. Alligevel bør arbejdsgiverne komme ind i kampen, mener PROSA.

Af Stine Nysten
[sny@prosa.dk]

9 ud af 10 it-professionelle tager selv ansvar, når det kommer til at holde sig opdateret på deres fag. Det viser PROSAs årlige undersøgelse af, hvordan det står til med it-folk og efteruddannelse – det såkaldte efteruddannelsesbarometer.

– Jeg havde en forventning om, at vores medlemmer generelt er nysgerrige på deres fag, og at det for dem er en "æressag" at følge med i fagets udvikling. Men det er en glædelig overraskelse, at det er så massivt, som det er, siger Michael Tøttrup, der er ledelseskonsulent i PROSA med særlig fokus på uddannelse.

Mere end en tredjedel bruger, hvad der svarer til over end 10 dage om året på at holde sig opdateret. 24 procent tilkendegiver, at de sidste år brugte mellem 6 og 10 dage

på selv at udvikle deres kompetencer, mens 30 procent har brugt et sted mellem 0 og 5 dage.

Det er første gang, at de it-professionelle bliver spurgt om, hvor meget tid de bruger på at holde sig ajour.

– Vi har stillet et meget åbent spørgsmål, der går på alle aktiviteter, den enkelte foretager sig for at følge med i sit fags udvikling eller lære nyt, forklarer Michael Tøttrup.

Og billedet, der står tilbage, er altså, at de it-professionelle faktisk bruger meget tid og energi på at dygtiggøre sig – bare ikke for arbejdsgivernes penge.

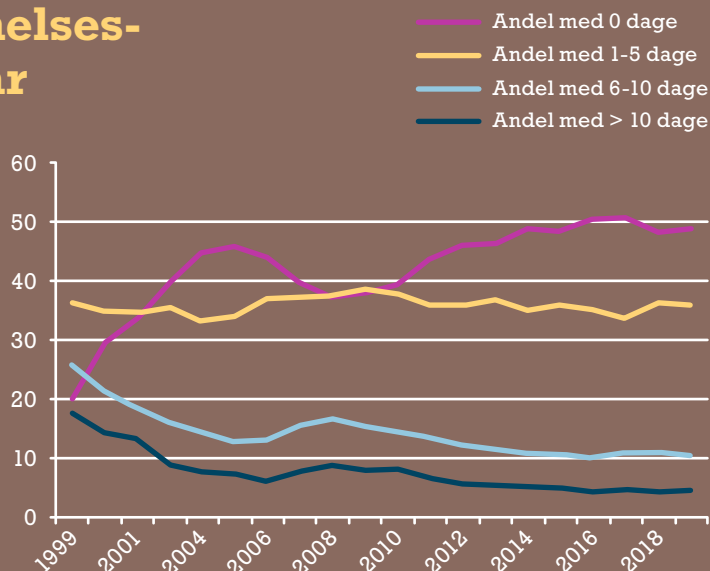
Arbejdsgiverne svigter

For tallene afslører, at hver anden af PROSAs medlemmer ikke har fået så meget som én sølle dags efteruddannelse

Så mange efteruddannelses- dage fik it-folk sidste år

Hvert år spørger PROSA de it-professionelle, hvor mange dage de har fået til efteruddannelse på deres arbejde det seneste år. Dette kan være hvad som helst eksempelvis sidemandsoplæring, et internt kursus eller en formel masteruddannelse.

Tallene viser, at andelen af it-folk med 0 efteruddannelsesdage har været stigende siden 2008 og nu har stabiliseret sig på omkring de 50 procent.

betalt af deres arbejdsplads det seneste år så som side-
mandsoplæring, deltagelse i en faglig konference eller et
internt kursus.

– Vi har i de seneste år kunnet konstatere, at halvdelen af
de it-professionelle simpelthen ikke får tid til nogen form for
efteruddannelse eller videreuddannelse af deres arbejds-
plads. Det er ikke særligt opløftende, når nu vi ved, at man
bliver nødt til at dygtiggøre sig gennem hele sit arbejdsliv,
siger Michael Tøttrup.

Der er heller ikke sket de store forskydninger i, hvor
mange it-folk der får en formaliseret og kompetencegi-
vende arbejdsgiverbetalt efter- og videreuddannelse. Det
vil sige en akademiuddannelse, en diplomuddannelse, en
master eller en certificering. År efter år ligger det tal på
lidt under 10 procent.

– Jeg synes helt ærligt, at arbejdsgiverne svigter. Det
bør ikke være op til den enkelte medarbejder at sørge for,
at virksomheden har de mest opdaterede kompetencer i
huset, siger han.

Ifølge Fagbevægelsens Hovedorganisation er de it-pro-
fessionelle faktisk værre stedt end andre faggrupper. En
undersøgelse fra 2017 viser, at næsten hver tredje danske
virksomhed ikke bruger voksen- og efteruddannelse ud-
budt af hverken offentlige eller private udbydere til deres
medarbejdere.

Udviklingen går stærkt

Et sted, der ser særlig grelt ud for it-folk, er blandt pro-
grammører og driftsfolk. Her er efteruddannelsen helt i
bund, og det er ifølge Michael Tøttrup et stort problem.
For begge faggrupper er meget store på it-arbejdsmarke-
det og helt centrale i it-faget. Programmørfaget udvikler
sig eksempelvis hen mod mere komplekse systemer, og
systemer der i højere og højere grad skal arbejde med
komplekse data og datasæt.

– Dygtige programmører kan man finde mange steder i
verden, men det er svært at finde arkitekter og systemud-
viklere, der forstår den forretningsmæssige og tekniske
kompleksitet i eksempelvis det danske samfund. Det er
derfor oplagt at løfte programmørerne op til i højere grad
at afhjælpe den store mangel, der er på dygtige arkitekter
og systemudviklere, siger Michael Tøttrup.

Han peger samtidig på, at der også på driftsområdet
sker en enorm udvikling, hvor driften bliver skaleret mere
og mere, skal håndtere mange flere data, og hvor meget
flytter ud i skyen.

Så for deres egen skyld bør arbejdsgiverne komme ind
i kampen.

– De bør tænke nøje over, hvor virksomheden forret-
ningsmæssigt bevæger sig hen i den kommende tid, og
hvad det betyder for, hvilke kompetencer de får brug for.
De skal være på forkant med den udvikling, der altid er i
vores branche, og udvise rettidig omhu. Når de står og skal
bruge kompetencerne, er det ofte for sent at stå og kalde
på dem – for det gør alle andre virksomheder også på det
tidspunkt. En investering i medarbejdernes kompetencer
er en investering i virksomhedens fremtid, siger han.

DU MÅ SELV GØRE NOGET

PROSAs efteruddannelsesbarometeret afklarer ikke, om dem,
der ikke har fået efteruddannelse af chefen, egentlig har bedt
om det. Og det er jo allerførste skridt, siger Michael Tøttrup, der
er ledelseskonsulent i PROSA med særligt fokus på uddannelse.
Du må selv tage teten og gøre forarbejdet.

– Første skridt er at tale med chefen. Vær forberedt og af-
søg markedet. Overvej, hvad du kunne tænke dig, og tænk over,
hvorfor det ville give mening for virksomheden, at du får den
efteruddannelse. Husk at kunne forklare, hvad det betyder for din
udvikling og de opgaver, du kan løse for virksomheden i fremtiden,
at du får netop den efteruddannelse, lyder rådet.

Har du brug for at vende nogle tanker, inden du banker på chefens
dør, anbefaler Michael Tøttrup, at du kontakter en af PROSAs
karriererådgivere.

– Alle medlemmer kan få en individuel samtale eller sparring på
deres karriere, og dermed også en snak om, hvor de skal udvikle
sig hen rent karrieremæssigt, siger han.
Og der er et væld af muligheder.

– Man kan følge med i diverse tidsskrifter og internetfora, men
skal jeg pege på det mere formaliseret og kompetencegivende
område, kan jeg kun opfordre til at kigge i retning af vores uddan-
nesinstitutioner. Både erhvervsakademierne og universiteterne
har en lang række uddannelsesmoduler inden for højaktuelle
emner, hvor man virkelig kommer i dybden og ned i substansen
af det nye. Det kan eksempelvis være inden for it-sikkerhed eller
dataminering, siger han.

Er du på jagt efter inspiration, så kig i Uddannelsesguiden fra
Børne- og Undervisningsministeriet på www.ug.dk under fanen
voksen- og efteruddannelser. Her er en komplet oversigt over alle
de muligheder, du har. Du kan også kontakte PROSAs karriereråd-
givere på karriere@prosa.dk, og få en snak om dine fremtidige
karrieremuligheder.

sny

Efteruddannelsespulje for offentligt ansatte

Der er som en del af overenskomsten for 2018-2021 afsat
172 millioner kroner til individuel kompetenceudvikling
i Den Statslige Kompetencefond. Det er ansatte i staten,
der kan søge midler. Du kan søge op til 25.000 kroner pr.
kalenderår. Som PROSA-medlem skal du søge fra C010's
fondspulje. Se mere på [https://kompetenceudvikling.dk/
den-statslige-kompetencefond](https://kompetenceudvikling.dk/den-statslige-kompetencefond)

Efterretningstjenester bryder loven

Både Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) har i en række tilfælde brudt reglerne for dataindsamling og får derfor alvorlig kritik fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne, der fungerer som en uafhængig vagthund.

I sin årsrapport skriver tilsynet blandt andet, at FE har givet "mangelfulde eller vildledende oplysninger" til tilsynet, der i en stikprøvekontrol har afsløret, at FE i 13 procent af tilfældene uberettiget har foretaget søgning i rådata om personer, der er hjemmehørende i Danmark.

"Tilsynet finder FEs manglende orientering kritisabel", skriver tilsynet og konkluderer, at FE fortsat har en udfordring med at overholde reglerne om søgning i rådata.

Også PET får kritik for blandt andet ikke at behandle personoplysninger efter reglerne, samt at PET i et "ikke ubetydeligt omfang" har undladt at overholde slettefristerne.

"Kontrollen af seks fællesdrev viste, at PET ikke behandlede personoplysninger i overensstemmelse med PET-lovgivningen", skriver tilsynet.

ohl

Lars Findsen, der er chef for Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), har rod i butikkens brug af data.

Foto: Mads Joakim Rimer Rasmussen/Ritzau Scanpix

PROSA varsler konflikt mod IBM

Fortsat uenighed om overenskomstdækningen af medarbejderne hos IBM i Odense betyder, at PROSA den 17. september afsendte sit andet strejkevarsel til IBM's ledelse på vegne af PROSAs medlemmer hos IBM.

Konflikten om den manglende overenskomstdækning har stået på siden 1. oktober 2018, hvor IBM overtog godt 260 ansatte, som blev outsourcet fra virksomhederne KMD og Tech Mahindra. Konflikten var varslet til at begynde 27. september, men blev udskudt efter et hastemøde mellem PROSA og Dansk Arbejdsgiverforening, der rejste tvivl om lovligheden af konfliktvarslet.

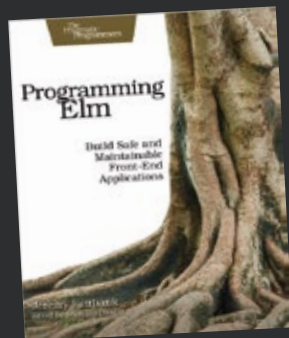
– På trods af arbejdsgivernes juridiske krumspring er det stadig vores agt at overenskomstdække medlemmerne hos IBM. De har holdt sammen og kæmpet i lang tid for at få en ordentlig overenskomstdækning, og det vil være helt uforståeligt, hvis IBM ikke vil være med til en aftale om deres arbejdsvilkår", siger Niels Bertelsen, der er formand for PROSA.

Sagen er nu havnet i Arbejdsretten den 3. oktober, som var efter reaktionens slutning.

ohl

Foto: Sergio Perez/Reuters/Ritzau Scanpix

BØGER MED RABAT TIL PROSA-MEDLEMMER

Programming Elm Build Safe, Sane, and Maintainable Front-End Applications

Authors: *Jeremy Fairbank*
ISBN 9781680502855

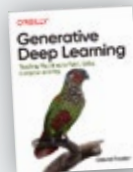
Elm brings the safety and stability of functional programming to front-end development, making it one of the most popular new languages. Elm's functional nature and static typing means that run-time errors are nearly impossible, and it compiles to JavaScript for easy web deployment. This book helps you take advantage of this new language in your web site development. Learn how the Elm Architecture will help you create fast applications. Discover how to integrate Elm with JavaScript so you can update legacy applications. See how Elm tooling makes deployment quicker and easier.

Vejl pris 366,-

PROSApris 256,-

Generative Deep Learning Teaching Machines to Paint, Write, Compose, and Play

Authors: *David Foster*
ISBN 9781492041948

Generative modeling is one of the hottest topics in AI. It's now possible to teach a machine to excel at human endeavors such as painting, writing, and composing music. With this practical book, machine-learning engineers and data scientists will discover how to re-create some of the most impressive examples of generative deep learning models, such as variational

autoencoders, generative adversarial networks (GANs), encoder-decoder models, and world models.

Vejl pris 621,-

PROSApris 435,-

Programming Quantum Computers Essential Algorithms and Code Samples

Authors: *Mercedes Gimeno-Segovia, Nic Harrigan, Eric Johnston*
ISBN 9781492039686

Quantum computers are poised to kick-start a new computing revolution—and you can join in right away. If you're in software engineering, computer graphics, data science, or just an intrigued computerphile, this book provides a hands-on programmer's guide to understanding quantum computing. Rather than labor through math and theory, you'll work directly with examples that demonstrate this technology's unique capabilities.

Vejl pris 621,-

PROSApris 435,-

AI for People and Business A Framework for Better Human Experiences and Business Success

Authors: *Alex Castrounis*
ISBN 9781492036579

If you're an executive, manager, or anyone interested in leveraging AI within your organization, this is your guide. You'll understand exactly what AI is, learn how to identify AI opportunities, and develop and execute a successful AI vision and strategy. Alex Castrounis, business consultant and former IndyCar engineer and race strategist, examines the value of AI and shows

you how to develop an AI vision and strategy that benefits both people and business.

Vejl pris 444,-

PROSApris 311,-

R Cookbook, 2nd Edition Proven Recipes for Data Analysis, Statistics, and Graphics

Authors: *Paul Teetor, JD Long*
ISBN 9781492040682

Perform data analysis with R quickly and efficiently with more than 275 practical recipes in this expanded second edition. The R language provides everything you need to do statistical work, but its structure can be difficult to master. These task-oriented recipes make you productive with R immediately. Solutions range from basic tasks to input and output, general statistics, graphics, and linear regression.

Vejl pris 621,-

PROSApris 435,-

FACTUM BOOKS

Få 20 % rabat hos FACTUM BOOKS

– følg linket til FACTUM BOOKS via prosa.dk
og få rabat på bøgerne.

Halmstadgade 6 · 8200 Aarhus N · Tlf. 89 37 35 95
info@factumbooks.dk · www.factumbooks.dk

User Story Mapping

Få en hands-on introduktion til User Story Mapping, så du selv kan tage teknikken i brug. Det er en effektiv metode til at sikre, at alle involverede har samme forståelse og sammen er i stand til at planlægge og prioritere.

Du kan med fordel anvende mapping i forbindelse med behovsafklaring, planlægning og som middel til at facilitere en mere meningsfuld dialog mellem alle deltagerne i et agilt projekt.

Underviser

Bent Jensen er partner i konsulentvirksomheden BestBrains.

Dato: Torsdag 24. oktober kl. 17.30-20.00
Sted: PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

Forsvar dit netværk med Nmap

Nmap-pakken af værktøjer gør dig i stand til at beskytte dit netværk bedre, fordi du effektivt kan undersøge det. Der er ingen krav om dybt kendskab til TCP/IP til dette arrangement, men emner som SYN-SYN/ACK-ACK gennemgås.

Foredraget er specielt interessant for firewall-administratorer og serverfolk.

Underviser

Henrik Kramshøj, der er internet-samurai.

Dato: Onsdag 23. oktober kl. 17.00-21.00
Sted: PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

Illustrator-kursus

Lær at lave logoer og anden vektorgrafik med markedets førende tegneprogram. Vi kommer omkring farver, former, vektorisering af pixelgrafik og meget mere.

- > Overblik over Illustrator og samspillet med de øvrige programmer i Adobe Creative Cloud
- > Tegneværktøjerne i Illustrator
- > Brug af farver og forløb
- > Overblik over de mange symboler i Illustrator og anvendelsen af dem
- > Diagrammer i Illustrator samt samspillet med Excel
- > Vektorisering af pixelgrafik
- > Gem til PDF eller eksporter til web og Officepakken
- > Tips, tricks og svar på dine spørgsmål

Kurset kan tages alene eller som en opfølgning på webinarret den 21. oktober.

Dato: Onsdag 30. oktober kl. 17.00-21.00
Sted: PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

Dato: Torsdag 31. oktober kl. 17.00-21.00
Sted: PROSA, Søren Frichs Vej 38M, 8230 Åbyhøj

LÆR PHOTOSHOP

Få overblik over funktioner og brugerflade i Photoshop. Og lær om de vigtigste værktøjer, menuer, paneller og de rette grundindstillinger og metoder.

Vi arbejder med lag, forskellige former for fritlægning og sammensætning af billeder i collager og runder af med billedbehandling samt kreative effekter, farve- og lysjustering, retouchering m.m. Kurset er både henvendt til begyndere og letøvede.

Underviser

Katrine Mark fra Holy Moly.

Dato: Tirsdag 19. november kl. 17.00-21.00
Sted: PROSA, Søren Frichs Vej 38 M, 8230 Åbyhøj

Hvad kan vi opnå sammen?

EN DAG OM IT-FÆLLESSKABER OG NETVÆRK ANNO 2019

Hør om netværk og initiativer, der har gjort en forskel:

- > Blokade af rektors kontor – oplæg af **Mia Rebecca Lund** fra Pædagogstuderendes Landssammenslutning
- > Organisering af en global bevægelse med Discord og sociale medier – oplæg af **Kevin Agwaze** fra Game Workers Unite
- > Krav til arbejdsforhold og faglige fællesskaber – oplæg af **Esben Hansen**, it-medarbejder og tillidsrepræsentant fra Aarhus Universitet
- > Flydende demokrati og it-politik – oplæg af **Rolf Bjerre** fra Alternativet
- > Opstart og udvikling af teknologi-campen Bornhack – oplæg af **Henrik Kramshøj**, medstifter af Bornhack

- og vær med til at udvikle nye it-fællesskaber for fremtiden.

TID OG STED:

Lørdag 16. november kl. 10-18 med efterfølgende middag på Quality Hotel i Høje Taastrup. Du får transporten betalt, og der er mulighed for overnatning.

prosa.dk/workspace19

Få fod på facilitering og mødeledelse

Styrk dine kompetencer i mødeledelse og facilitering med Helle Dyrby Høys effektive teknikker og metoder. Du får tjeklister til at planlægge, afvikle og følge op på møder og workshops, så de giver mest mulig værdi. Samtidig får du inspiration og tips til at styrke din personlige præsentationsteknik, så du står skarpest og mest muligt professionel.

Du får inspiration til:

- > Planlægning, strukturering og afvikling af møder
- > Indsigt i tænkestile, så du rammer din målgruppe
- > Inddragelse af deltagere (herunder håndtering af tidsrøvere)

- > Optimering af din personlige gennemslagskraft
- > Skarpe råd, der løfter din PowerPoint

Underviser

Helle Dyrby coacher og træner topledere fra erhvervslivet i præsentationsteknik og personlig performance, så de fremtræder professionelt og interessant med klart definerede budskaber.

Dato: Tirsdag 19. november kl. 17.00-21.00

Sted: PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København

VISUAL THINKING FOR IT-PEOPLE

Join this in-depth 4-hour workshop to get a visual thinking toolkit to communicate effectively with the use of simple images and diagrams to tackle challenging professional situations, align your stakeholders and team members and make fast and impactful decisions.

The workshop is tailored to the needs of IT people in their daily professional activity. Whether you are development or people manager, project manager or a scrum master, software developer or an architect, business analyst or a product owner, tester, UI/UX or customer experience specialist – you will find the workshop extremely useful for yourself.

Trainer

Yuri Malishenko is an agile coach, product owner and visual thinker. He has been working with software development for the past 11 years in different roles like project manager, business analyst and agile implementation consultant.

Dato: Torsdag 24. oktober kl. 17.00-21.00

Sted: PROSA, Søren Frichs Vej 38M, 8230 Åbyhøj

Webinar: Illustrator

Lær at lave logoer og anden vektorgrafik med markedets førende tegneprogram. Vi kommer omkring farver, former, vektorisering af pixelgrafik og meget mere.

- > Overblik over Illustrator og samspillet med de øvrige programmer i Adobe Creative Cloud
- > Tegneværktøjerne i Illustrator
- > Brug af farver og forløb
- > Overblik over de mange symboler i Illustrator og anvendelsen af dem
- > Diagrammer i Illustrator samt samspillet med Excel
- > Vektorisering af pixelgrafik
- > Gem til PDF eller eksporter til web og Officepakken
- > Tips, tricks og svar på dine spørgsmål

Underviser

Kåre Bjørn Jensen fra Jensens

Kurser. Han er Adobe Certified Expert og underviser i en vifte af discipliner inden for markedsføring og medieproduktion.

Dato: Mandag 21. oktober kl. 17.00-18.30

Sted: Direkte link tilsendes på dagen pr. mail til alle tilmeldte

Kalender okt.-nov. 2019

Dato/Tid	By	Emne
15/10 kl. 17.00	Aarhus	Kom i gang med Privacy by design
21/10 kl. 17.00	Direkte link tilsendes på dagen pr. mail	Webinar: Illustrator
21/10 kl. 17.00	København	Fri Software Netværk
22/10 kl. 18.00	København	Elektronik og mekanik med flippermaskine og robotbiler
23/10 kl. 16.00	Aarhus	Find retningen for din karriere - og få et forspring i jobkøen.
23/10 kl. 17.00	København	Workshop: Forsvar dit netværk med Nmap
24/10 kl. 17.00	Aarhus	Visual Thinking for IT people
24/10 kl. 17.30	København	User Story Mapping
26/10 kl. 12.00	København	PROSA/Øst generalforsamling 2019
29/10 kl. 17.00	København	Funktionel programmering og Javascript
29/10 kl. 18.00	København	Functional Copenhageners Meetup Group
30/10 kl. 17.00	København	Illustrator-kursus
31/10 kl. 17.00	Aarhus	Illustrator
04/11 kl. 17.00	København	Continuous Delivery
05/11 kl. 17.00	Aarhus	Get started with Docker
05/11 kl. 17.00	København	Personlighedstest - hvad kan du bruge det til?
05/11 kl. 18.00	København	Elektronik og mekanik med flippermaskine og robotbiler
06/11 kl. 17.00	København	Kom godt i gang med R
07/11 kl. 17.45	Aalborg	Oplev Virtual Reality i Aalborg
08/11 kl. 18.00	Aarhus	Vinsmagning
12/11 kl. 17.00	København	Bliv bedre til Pattern Matching med Regular Expressions
13/11 kl. 17.00	Direkte link tilsendes på dagen pr. mail	Webinar: WordPress
14/11 kl. 17.00	Aarhus	Brætpilsaften
14/11 kl. 17.30	Roskilde	Hvordan skaber vi den gode it-arbejdsplads?
16/11 kl. 10.00	Høje Taastrup	<workspace/>
19/11 kl. 17.00	Aarhus	Photoshop
19/11 kl. 17.00	København	Få fod på facilitering og mødeledelse
19/11 kl. 18.00	København	Elektronik og mekanik med flippermaskine og robotbiler
20/11 kl. 17.00	København	Præsenter dig selv
21/11 kl. 17.00	Aarhus	Lønforhandling
21/11 kl. 17.00	København	Sådan får du mere i løn
25/11 kl. 17.00	København	Ledelse og samarbejde i globale teams
26/11 kl. 17.00	Aalborg	Agil projektledelse og SCRUM i IT-projekter
26/11 kl. 17.00	København	Workshop: Simulating DDoS packets
28/11 kl. 17.00	Aarhus	Get started with Kubernetes
29/11 kl. 07.00	Svendborg	Open Source og Automatisering er for alle!

Formand, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger
 Henvendelse omkring hastesager kan uden for PROSAs åbningstider ske direkte til de fagligt valgte.

PROSA

Forbundet af It-professionelle

København - Forbund og Min A-kasse
 Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V

Kontortid: kl. 9-15
 mandag dog kl. 10-15 Tlf.: 33 36 41 41

Niels Bertelsen
Formand
 Direkte: 33 36 41 11
 Mobil: 40 11 41 23
 E-mail: nib@prosa.dk

Carsten Larsen
Forbundssekretær
 Direkte: 33 36 41 38
 Mobil: 29 62 02 95
 E-mail: cla@prosa.dk

Aarhus
 Søren Frichs Vej 38 K th.
 8230 Åbyhøj

Kontortid: kl. 9.30-15

Hanne Lykke Jespersen
Næstformand
 Direkte: 33 36 41 34
 Mobil: 28 88 12 47
 E-mail: hlj@prosa.dk

Henrik Jacobsen
Forbundssekretær
 Direkte: 87 30 14 10
 Mobil: 22 88 72 62
 E-mail: hja@prosa.dk

Odense
 Overgade 54
 5000 Odense C

Kontortid: kl. 10-15

Morten Rønne
Forbundssekretær
 Direkte: 33 36 41 21
 Mobil: 27 10 78 86
 E-mail: mbr@prosa.dk

Bjørn Vitoft
Forbundssekretær
 Direkte: 33 36 41 14
 Mobil: 53 57 01 56
 E-mail: bvi@prosa.dk

E-mail:
 medlemsreg@minakasse.dk
 prosa@minakasse.dk
 formand@prosa.dk
 faglig@prosa.dk
 prosa@prosa.dk

PROSA/DXC
 Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V.
 Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/SAS
 Formand: Curt Kjærsgaard, Retortvej 8, 2500 Valby.
 Tlf.: 29 23 53 96

PROSA/OFFENTLIG
 Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V.
 Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD
 Overgade 54, 5000 Odense C.
 Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/VEST
 Søren Frichs Vej 38 K th., 8230 Åbyhøj.
 Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST
 Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V.
 Tlf.: 33 36 41 41

Verdens første spammail blev sendt i 1978

Læs mere side 28

